

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU'NUN YAPIM
İŞLERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİNİN, İHALE
SÜRECİNDE MEYDANA GELEN SORUNLARIN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

HAKAN ÇELİK

İSTANBUL, 2014

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
KENTSEL SİSTEMLER VE ULAŞTIRMA YÖNETİMİ

**4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU'NUN YAPIM
İŞLERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİNİN, İHALE
SÜRECİNDE MEYDANA GELEN SORUNLARIN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

HAKAN ÇELİK

Tez Danışmanı: PROF. DR. MUSTAFA ILICALI

İSTANBUL, 2014

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
KENTSEL SİSTEMLER VE ULAŞTIRMA YÖNETİMİ

Tezin Adı: 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Yapım İşleri Uygulama
Yönetmeliğinin Uygulamada Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi
Öğrencinin Adı Soyadı: Hakan ÇELİK
Tez Savunma Tarihi: 29/08/2014

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Fen Bilimleri
Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Doç. Dr. Tunç BOZBURA
Enstitü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Mustafa ILICALI
Program Koordinatörü

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak
yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

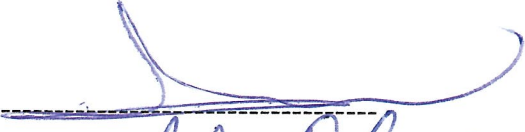
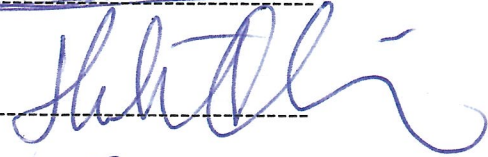

Jüri Üyeleri

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mustafa ILICALI

Üye
Doc. Dr. Halit ÖZEN

Üye
Yrd. Doc. Dr. Aybike ÖNGEL

İmzalar

ÖNSÖZ

Çalışmalarım boyunca değerli bilgi, görüş, destek ve önerilerini benden esirgemeyen, her talep ettiğimde sınırlı vaktini ayırıp tez görüşmelerimi kabul eden değerli danışman hocam Prof. Dr. Mustafa ILICALI'ya, Yüksek Lisans olanağını sunan Türkiye Belediyeler Birliği'ne ve Bursa Büyükşehir Belediyesi'ne teşekkürü bir borç bilir, hayatımın her anında varlık ve sevgisi ile bana güç veren; maddi ve manevi desteğini benden bir an olsun esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İstanbul 2014

Hakan ÇELİK

ÖZET

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU'NUN YAPIM İŞLERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİNİN, İHALE SÜRECİNDE MEYDANA GELEN SORUNLARIN İNCELENMESİ

Hakan Çelik

Fen Bilimleri Enstitüsü,
Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mustafa ILICALI

Ağustos/2014, 53 sayfa

1983 yılında yürürlüğü giren 2884 sayılı ihale kanunu zamanla değişimlere ayak uyduramayarak teknolojik gelişmelerin gerisinde kalmıştır. Devlet, ihtiyaç alımlarında bütçenin daha verimli ve etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak için yeni sistem arayışına girmiş ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nu çıkarmıştır.

Avrupa komisyonu Türkiye temsilciliği tarafından hazırlanan “Avrupa Birliği’nde kamu ihaleleri raporunda” Maliye bakanlığının kamu harcamalarının yönetimi, mali kontrolü ve düzenlenmesinden sorumlu olmasına karşın, kamu ihale usullerine uyulup uyulmadığını kontrol etmekle görevli olan bir kurumun olamaması, bu konuda normal mahkemelerin yetkili olması, kamu ihalelerine ilişkin uygulamayı yönlendirecek ve şikayetleri çözüme kavuşturacak idari değerlendirilmelerin yapıldığı bağımsız nitelikte bir birim oluşturulması önerisinde bulunmaktadır.

Bu öneriler çerçevesinde, ihalenin başlangıcından sözleşmenin imzalanmasına kadar geçen süreçte, idarece yapılan işlemlerde mevzuata aykırılık bulunduğu ilişkin şikayetleri inceleyerek sonuçlandırmak için 4734 sayılı kanun ile bağımsız, idari ve mali özerkliğe sahip kamu ihale kurumu oluşturulmuştur.

Bu tez çalışmasının amacı 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun yapım işleri uygulama yönetmeliğinin, ihale hazırlık sürecinde, ihale ilanında ve sözleşme imzalandıktan sonra yapım sürecinde karşılaşılan sorunların incelenmesi, aksayan yönlerinin araştırılması ve çözüm önerileri sunmaktır.

Çalışmanın ilk bölümünde Kamu İhale Kanunu'nun tarihsel gelişimini ve kamu ihale kurumunun yapısı ve faaliyetleri incelenmiştir.

İkinci bölümde ihale hazırlık aşamasında ve ihale sonrasında uyulması zorunlu olan kurallar incelenerek, buralarda karşılaşılan belirsizliklere çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kamu İhale Kanunu, İhale Aşamaları, Kamu İhale Kurumu

ABSTRACT

EXAMINATION OF CONSTRUCTION WORKS IMPLEMENTATION REGULATION OF PUBLIC PROCUREMENT LAW NO.4734, AND ANALYZING THE PROBLEMS OCCURING DURING PROCUREMENT PROCESS

Hakan Çelik

Institute of Science,
Urban Systems and Transport Management

Thesis Supervisor: Prof. Dr. Mustafa ILICALI

August / 2014, 53 pages

Public Procurement Law No.2884, which entered into effect in 1983, could not accommodate itself with changes in process of time and fell behind the developments. The state was in search of a new system in order to enable budget to be used more efficiently and effectively in requirement purchases and made Public Procurement Law No.4734.

In “Public Procurements in European Union Report”, which was prepared by Turkish representative of European Commission, it has been stated that despite the Ministry of Finance is responsible for managing, financial controlling and regulating the public expenditures, there is not any authority for controlling public procurement procedures against the compliance, instead the normal courts are authorized in this regard, therefore it is suggesting a proposal for constituting an independent department in which administrative evaluations are made in order to direct the implementation related to public procurements and to find solutions for complaints.

Within the framework of these recommendations, in the process passing from the beginning of the procurement until signing the contract, public procurement agency, which is independent, administrative and which has financial autonomy, has been established by the Law No.4734 in order to examine and conclude the complaints concerning violations’ being present in administration processes.

The purpose of this thesis is to examine the construction works implementation regulation of Public Procurement Law No. 4734, and to analyze the problems which are encountered during in procurement preparation process, in procurement notice and after signing the contract, and to investigate faulting aspects and to propose solutions.

In the first part of the study, the historical development of the Public Procurement Law and the structure and activities of public procurement agency have been examined.

In the second part, the rules, which should be obeyed during procurement preparation phase and after procurement, have been examined and then uncertainties, which were encountered here, have been analyzed and then solutions have been proposed.

Keywords: Public Procurement Law, Procurement Phases, Public Procurement Authority

İÇİNDEKİLER

TABLolar	vii
ŞEKİLLER	viii
KISALTMALAR	ix
1. GİRİŞ	1
1.1 ÇALIŞMANIN AMACI VE KAPSAM	11
2. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU’NUN İNCELENMESİ VE KAMU İHALE KURUMU HAKKINDA GENEL BİLGİLER	3
2.1 İHALENİN TANIMI	3
2.2 GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE İHALE KANUNU	3
2.2.1 Yeni Bir İhale Kanunu’na İhtiyaç Duyulmasının Nedenleri	4
2.2.2 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun Getirdiği Yenilikler	5
2.2.3 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu Kapsamında Olan Kuruluşlar ve Kanun Kapsamında Yapabilecekleri İşler	8
2.3 KAMU İHALE KURUMU’ NUN YAPISI, FAALİYET ALANI, GÖREV VE YETKİLER	8
2.3.1 Kamu İhale Kurumu’ nun Yapısı ve Faaliyet Alanı	8
3. YAPIM İŞLERİ UYGULAMALARINDA İHALE HAZIRLAMA SÜRECİ VE KARŞILAŞILAN SORUNLARIN, BELİRSİZLİKLERİN İNCELENMESİ	10
3.1 İHALE YAPIM AŞAMALARI	10
3.1.1 Projenin Hazırlanması	10
3.1.2 Yaklaşık Maliyetin Hazırlanması ve Yaklaşık Maliyet Hazırlanırken Çıkabilecek Sorunlara Çözüm Önerileri	11
3.1.3 Teknik Şartnamenin Hazırlanması ve Teknik Şartname Hazırlanırken Çıkabilecek Sorunlara Çözüm Önerileri	13
3.1.4 İhale Sürecinde Çıkabilecek Sorunlar Ve Çözüm Önerileri	14
3.2 İHALE USULLERİ VE ŞARTLARI	15
3.2.1 Açık İhale Usulü	16
3.2.2 Belli İstekliler Arasında İhale Usulü	17
3.2.3 Pazarlık Usulü İhale	18

3.2.4 Doğrudan Temin	21
3.3 İHALE DOKÜMANININ HAZIRLANMASI	22
3.3.1 Ön Yeterlilik Şartlarının Hazırlanması	23
3.3.2 İhale Onayının Alınması.....	24
3.3.3 İhale Komisyonunun Kurulması ve İhale Komisyonu Kurulurken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	25
3.3.4 İhale İlanı ve İhale İlanında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	26
3.3.5 İhale Dokümanının Satılması.....	28
3.3.6 İhale Dokümanı Hazırlanırken Dikkat Edilecek Hususlar ve Çıkabilecek Sorunlara Çözüm Önerileri	29
3.4 TEKLİFLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	30
3.4.1 Tekliflerin Sunumunun Şekli ve İçeriği	30
3.4.2 Tekliflerin Alınmasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	32
3.4.3 Tekliflerin İhale Komisyonunca Açılması ve Değerlendirilmesi	32
3.4.4 İhalenin Karara Bağlanmasında Çıkabilecek Sorunlar ve Çözüm Önerileri	33
3.4.5 Yüklenici İle Sözleşme İmzalanması.....	34
3.4.6 Acemler Köprülü Kavşağının İhale Sürecinin İncelenmesi ..	34
4. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	42
KAYNAKÇA	45
EKLER	
Ek 1 İhale onay belgesi	47
Ek 2 Yaklaşık maliyet icmal.....	48
Ek 3 İhale dokümanı alındı belgesi	49
Ek 4 Teklif zarflarının ihale komisyonunca teslim alındığına dair Tutanak	50
Ek 5 Teklif zarflarına ilişkin ihale komisyonu tutanağı.....	51
Ek 6 Geçici teminat mektubu.....	52
Özgeçmiş	53

TABLÖLAR

Tablo 3.1: Acemler Kavşaağı Karşılaştırmalı Sayım Sonuçları (br-oto).....	41
---	----

ŞEKİLLER

Şekil 3.1: Bursa kenti uydu görüntüsü	35
Şekil 3.2: Acemler köprülü kavşağı yapılan bölge (Paşa çiftliği)	36
Şekil 3.3: Acemler köprülü kavşak planı	37
Şekil 3.4: Paşa çiftliği ve acemler köprülü kavşağı	38
Şekil 3.5: Acemler bölgesi trafik yoğunluğu	39
Şekil 3.6: Ankara İzmir yolu trafik yoğunluğu	40
Şekil 3.7: Acemler kavşağı trafik akım yönleri	41

KISALTMALAR

TBMM	:	Türkiye Büyük Millet Meclisi
UNCITRAL	:	Birleşmiş Milletler Uluslar arası Ticaret Hukuku Komisyonu
KİK	:	Kamu İhale Kurumu
TÜİK	:	Türkiye İstatistik Kurumu
ÜFE	:	Üretici Fiyat Endeksi
AB	:	Avrupa Birliği
NATO	:	Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
EKAP	:	Elektronik Kamu Platformu

1. GİRİŞ

Devlet, vatandaşlarının refah düzeyini artırmak, vatandaşlarına daha iyi ve etkili hizmet sunabilmek için birtakım yatırımlar yapmak zorundadır. Maliye politikasında etkin bir fonksiyona sahip olan kamu alımlarında verimli harcama yapmak ve yasalarla bunu sağlamak, devletin en önemli görevlerinden birisidir.

İdareler ihtiyaçlarını gidermek ve halka daha iyi bir hizmet sunmak için yapım işi ile mal ve hizmet satın alım işlemlerini ihale yoluyla yaparlar.

Kamu tarafından gerçekleştirilen alımlar gayri safi milli gelirimiz içinde önemli bir paya sahiptir. Kamu ihale kurumu tarafından yayınlanan istatistik verilere göre,

2009-2010 ve 2011 yıllarına ait kamu alımları 200 milyar TL' yi geçmiştir. 2012 yılında 181 059 adet sözleşme imzalanmış ve bu sözleşmelerin toplam tutarı

83 844 466 000, 00 TL' dir. (Kamu alımları izleme raporu 2012)

1983 yılında yürürlüğü giren 2884 sayılı Devlet İhale Kanunu zamanla değişimlere ayak uyduramayarak gelişmelerin gerisinde kalmıştır. Devlet, alımlarında bütçenin daha verimli ve etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak için yeni sistem arayışına girmiş, sonuçta da 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu' nu çıkarmıştır.

Devlet tüm kurum ve kuruluşlarıyla, yüklendiği görevleri yerine getirmek, varlığını devam ettirmek, vatandaşına etkin ve verimli hizmetler sunmak ve başta anayasa olmak üzere kanunlarla kendisine verilmiş yetkileri en iyi şekilde kullanmak için harcama yapmak ve bu çerçevede devlet olarak bir takım yatırımlarda bulunmak zorundadır. (Doğanyigit,2003)

1.1 ÇALIŞMANIN AMACI VE KAPSAMI

Bu tez çalışmasının amacı Kamu İhale Kanunu'nun yapım işleri uygulama yönetmeliğinin, ihale hazırlık sürecinde, ihale ilanında ve sözleşme imzalandıktan sonra yapım sürecinde karşılaşılan sorunların incelenmesi, aksayan yönlerinin araştırılması ve çözüm önerileri sunmaktır. Yapım işleri ihalesi uygulama açısından; ihale öncesi, ihale evresi ve ihale sonrası olarak üç bölüme ayrılabilir.

Çalışmanın ilk bölümünde Kamu İhale Kanunu'nun tarihsel gelişimini, kamu ihale kurumunun yapısını ve faaliyetlerini inceleyeceğiz. İkinci bölümde ise ihale hazırlık

aşamasında ve ihale sonrasında uyulması zorunlu olan kurallar incelenerek, buralarda karşılaşılan belirsizlikler tespit edilerek çözüm önerileri sunulacaktır.

Kamu sektöründe mal ve hizmet alımı ile yapım işlerinde ihale sürecindeki görevlilerin, ihalenin hazırlanmasından sonuçlandırılmasına kadar geçen aşamalarda çıkabilecek sorunları önceden tespit edebilmelerini ve bunlara çözüm bulmalarını sağlamak bu çalışmanın diğer bir amacıdır.

2. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU’NUN İNCELENMESİ VE KAMU İHALE KURUMU HAKKINDA GENEL BİLGİLER

2.1 İHALENİN TANIMI

İdareler, ihtiyaçlarını temin için belli kanun ve şartnamelere bağlı kalarak yaptığı, mal ve hizmet alımı veya yapım işlerinin isteklileri arasında en uygun teklifi veren istekliye ihtiyaç temininin yaptırılmasına ihale denir.

2.2 GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE İHALE KANUNU

Kamu İhale Kanunu ilk olarak 1857 yılında nizamname adıyla Osmanlı devletinde düzenlenerek uygulanmıştır. Kamu İhale Kanunu Cumhuriyetin kuruluşundan sonrada ilk olarak 661 sayılı müzayede, münakaşa ve ihalat kanunu olarak 22.04.1925 tarihinde düzenlenerek yürürlüğe girmiştir. Kamu alımlarının, Devlet maliye politikasına ve ekonomisine daha uygun ve tasarruflu yapılabilmesi için, 2490 sayılı artırma ve eksiltme kanunu 02.06.1934 tarihinde yürürlüğe girerek uygulanmıştır. Gelişen sanayiye ve ekonomiye karşın Devletin; mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin daha ekonomik olabilmesi için, 2490 sayılı artırma ve eksiltme kanunu 08.09.1983 tarihinde yürürlükten kaldırarak, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu düzenleyerek uygulamıştır. İhtiyaç ve isteklerin büyüyen Devlet içinde artış göstermesi, teknolojinin hızla değişmesi, ihale yapacak kurum sayısındaki artış, firma sayısının artması ve bu firmaların daha iyi olanaklara erişmesi neticesinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun ihtiyaçlara cevap veremediği anlaşılmıştır. Bunun sonucunda Maliye Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ortak bir çalışma yaparak, kamu ihalelerini ve sözleşmelerini düzenleyecek olan yasa tasarısını TBMM’ ye sunmuş ve en nihayetinde 01.01.2003 tarihinde yayınlanan Kamu İhale Kanunu ve kamu İhale Sözleşme kanunu yürürlüğe girmiştir. Günümüze kadar değişik ekler yapılmış olmasına rağmen hala daha bu kanun ekleriyle ve yapılan değişikliklerle birlikte kamu kurum ve kuruluşları tarafından kullanılmaktadır.

2.2.1 Yeni Bir İhale Kanunu'na İhtiyaç Duyulmasının Nedenleri

1984 yılında yürürlüğe giren 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu

a) Dünyadaki küreselleşmenin getirdiği hızlı değişim ve gelişim sonucu ortaya çıkan ihtiyaçları karşılayamaması,

b) Mevcut ihale kanunu' nun Avrupa Birliği, Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası uygulamaları ile uluslar arası ihale uygulamalarına uyum sağlayamaması,

c) İdarelerin yapmış oldukları ihalelerin kanun ve mevzuata uygun olarak yapmalarını sağlayacak ve ihaleye katılan tarafların şikayetlerini çözüme kavuşturacak bir birimin olmaması,

d) Kamu ihalelerine katılacak olan isteklilerin belli bir mali ve teknik yeterliliğe sahip olmalarını sağlayacak bir düzenlemenin olmaması, ihalesi yapılan işin büyüklük ve özelliğine göre belli bir alt yapıya sahip isteklilerin işi yapmalarının gerekliliğinin ortaya çıkmış olması,

e) Uluslar arası gelişmelere paralel olarak daha şeffaf ihale kurallarının uygulandığı, alım yapan idarelerin hesap verme yükümlülüğünün arttırıldığı, uluslar arası rekabete daha çok imkan sağlandığı, idarelerin istekliler arasında keyfi ayrımcılık yapmadığı bir kamu ihale sistemi oluşmaması nedeniyle kamu harcamalarından beklenen yararın elde edilemediği,

f) Alımı yapan kamu görevlilerinin kamuoyu önünde hesap verebilir bir konuma getirilmesini sağlamak için; alım sürecinin başından sonuna kadar mümkün olan en üst seviyede saydamlığın sağlanması ve dolayısıyla saydamlığın getirdiği güven ortamında teklif vermek isteyen istekli sayısının çoğalması, sonuç olarak ihalelerde rekabetin arttırılması gereğinin ortaya çıkması,

g) Kamu kaynaklarının verimli şekilde kullanılmaması, ihale öncesi ve ihale sonrası süreçlerde yapılan işlemlerle ilgili istekliler ile kamu oyunun yeterince bilgilendirilmesine yönelik olmadığı,

nedenlerine bağlı olarak Avrupa Birliği Komisyonu tarafından yayımlanan “ Katılım Ortaklığı Belgesine” paralel olarak hazırlanan ve mevzuatımızda Avrupa Birliği müktesebatına uyum amacıyla yapılacak değişiklik ve yenilikleri de içeren “Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programında” yer alan, kamu alımları konusundaki mevzuatının uyumunun orta vadede tamamlanmasının ön

görülmesi çerçevesinde; Avrupa Birliği direktifleri, Birleşmiş Milletler, Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL) kamu alımları, model kanunu ilkeleri temel alınarak, saydamlık ve rekabetin sağlanması amacıyla reform niteliğinde değişiklikler getiren Kamu İhale Kanunu ile Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hazırlanmış ve ihale mevzuatının yürütülmesine ilişkin maddeleri 01.01.2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. (İğdeler. S.)

2.2.2 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Getirdiği Yenilikler

a) Kamu ihale kanunu yapım işleri ile mal ve hizmet alım işleri ihalelerinin yapım ve sonuçlandırma aşamalarını yeniden düzenleyerek, 2886 sayılı devlet ihale kanunu yürürlükten kaldırmıştır. Devlet; ihalelerinin daha şeffaf yapılması ve kamu kaynaklarının daha verimli kullanılmasını sağlayacak kamu ihale kurumu'nu kurmuştur.

b) Kamu İhale Kanunu kapsamı kamu kuruluşları açısından oldukça genişletilmiştir. Devletin ticari ve sınai faaliyet gösteren şirketlerinin, idari nitelikte ve kamu hizmeti ağır basan hizmet üreten birimlerinden farklı alım usullerine tabi tutulmak gerektiğinden bahsedilebilir. Ancak bu alanın hiçbir usul ve esasa bağlanmaması bir denetimsizlik oluşturmaktadır.

c) Eşik değerler uygulaması getirilmiştir. İhalesi yapılacak olan işlerin ihale ilan sürelerini ve hangi yayın organlarında yayınlanacağını belirlemek için, kanun kapsamında yapılacak olan işlerin türüne ve ilgili idareye göre belirlenen parasal limitler getirilmiştir.

d) İhale öncesi hiçbir çalışma yapmadan, sadece idarenin ihaleden önce açıkladığı keşif miktarı üzerinden tahmini bir bedel teklif verme uygulaması kaldırılmış, yerine uygulama projesi sonucu bulunan detaylı keşif ve metrajların, piyasa araştırmasına dayalı olarak fiyatlandırılması sonucu yaklaşık maliyetin bulunması sağlanmıştır.

e) Yaklaşık maliyetin gizli tutulması kuralı getirilmiştir. Böylece eski ihale sisteminde hiçbir mühendislik çalışması yapılmadan ihaleden önce açıklanan keşif miktarı üzerinden belli bir kırım yapılarak ihalenin gerçekleştirilmesi yerine isteklilerin işin projesine göre tamamlanabilmesi için detaylı bir mühendislik çalışması yaparak

teklif fiyatlarını oluşturarak ihalenin gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. Böylece mühendisliğin önemi ve çalışma alanı arttırılmıştır.

f) İhalelere katılacak istekliler açısından mali yeterlilik ile mesleki ve teknik yeterliliklerin ayrımı yapılarak katılım ve rekabetin artırılması ve bu yolla ihalede şeffaflık ve saydamlık sağlanması amaçlanmıştır. 4734 sayılı kanunda hangi hallerde isteklilerin yeterli kabul edilebilecekleri yada ihale dışında bırakabilecekleri açıkça ortaya konulmuştur.

İsteklilerden mali durumlarını gösterir belgeler istenerek belli bir ekonomik güce sahip isteklilerin teklif vermeleri sağlanmaktadır. Ayrıca isteklilerin faaliyette olduğunu gösterir ilgili meslek odasına kayıtlı olduğunu gösterir belgeler istenmektedir.

g) İsteklilerin ihalelere yeterli ölçüde hazırlanabilmeleri için, uzun ilan süreleri ve ilanların gazete de yayımlanması sağlanarak ihaleye katılımın mümkün oldukça arttırılması sağlanmıştır.

h) Aşırı düşük tekliflerle ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Kanunun çıktığı ilk yıllarda kamu ihale kurumu tarafından hangi teklifler aşırı düşük sayılacak sorusuna matematiksel bir cevap verilmemiştir. Konu ile ilgili kamu ihale kurumuna bir çok şikayet gelmesi ve uygulama farklılıklarının ortaya çıkması nedeniyle kamu ihale kurumu 2004 yılı genel tebliğinde uygulama birliği sağlamak amacıyla matematiksel bir model üzerinden aşırı düşük tekliflerin belirlenmesini sağlamıştır.

İ) İhaleye katılan bütün isteklilere ihale sonucunun bildirilmesi uygulaması getirmiştir. Onaylanan ya da iptal edilen ihale kararları; 2886 sayılı kanunda sadece ihaleyi kazanan istekliye tebligat edilirken, 4734 sayılı kamu ihale kanunda ise ihaleye katılan tüm isteklilere iadeli taahhütlü mektup ile tebligat adreslerine postalanmak suretiyle bildirilmesi sağlanmaktadır.

j) İhaleye teklif veren isteklilerden en avantajlı teklifi veren istekliye ihalenin verilmesi şartı getirilmiştir. İhalenin sonuçlandırılmasında idarenin kanaati ve ön yeterlilik uygulaması kaldırılarak sadece fiyat bakımından en avantajlı teklife ihalenin verilmesi esası uygulamasına geçilmiştir.

k) Kamu ihalelerine katılamayacak olanların kapsamı genişletilmiştir. İhale işlerini hazırlayanlar, ihaleyi yapanlar ve denetleyenlerle bunların eşleri ve ikinci dereceye kadar akrabalık bağı olanlar ile ihalelerden geçici yada sürekli olarak yasaklanmış olanların ihalelere girmeleri engellenmiştir.

l) Alt yüklenicilere yönelik hükümlere yer verilmiştir. İhaleye katılan istekliler, ihalesi yapılan işte alt yüklenici çalıştırmayı düşünüyorlarsa, işin hangi kısımlarında çalışacak olan alt yüklenicilerin bilgilerini idareye sunarak idarenin onayını almaları şartı getirilmiştir. İdarenin onaylamadığı hiçbir alt yükleniciyi istekli çalıştıramaz.

m) Geçici teminat miktarı yeniden düzenlenmiştir. 2886 sayılı kanunda açıklanan keşif miktarının yüzde 3 ü kadar geçici teminat istenmekteydi. Kamu İhale Kanununa göre birim fiyata ve piyasa araştırmasına göre hazırlanan ve gizliliği esas olan yaklaşık maliyete göre değil istekliler tarafından projeye ve metrajlara göre tespit edilen teklif bedellerinin yüzde 3 den az olamamak üzere kendi belirledikleri bedel üzerinden geçici teminat verilmesi uygulamasına geçilmiştir

n) İhale komisyonlarının idare personelinden oluşması esasına geçilmiştir. 2886 sayılı kanuna göre kurulan ihale komisyonları en az 3 kişiden oluşabileceği gibi daha fazla ve çift sayıda üyeden de oluşabilir. İl özel idareleri ve belediyelerde ise encümen üyelerinin ihale komisyonu üyeliği yapacağı hüküm altına alınmıştır. 4734 sayılı kamu ihale kanununda ihale komisyonları en az 5 üyeden tek sayıdan oluşabileceği hükmü getirilmiştir. İhaleyi yapan kurumda yeterli personel olmaması durumunda aynı kanuna tabi başka bir kurumdan personel görevlendirilir hükmü getirilmiştir. İhale yetkilisi tarafından idari ve teknik personellerden oluşan ihale komisyonu oluşturulması şartı getirilmiştir. Böylelikle yerel yönetimlerde seçilmiş olan belediye encümenlerinin ihale komisyonlarında görev yapmaları uygulaması kaldırılmıştır.

o) İhale yetkilisi tanımı değiştirilmiştir. 2886 sayılı kanunda; bu kanunda yazılı işleri yaptırmaya ve ihale yapmaya idarelerin ita amirleri yetkilidir hükmü bulunmaktadır. 4734 sayılı kamu ihale kanununda ise ihale yetkilisi, idarelerin ihale yapma ve harcama yetkilisi olan kişi ve kurulları olarak tanımlanmıştır. Bu tanım özellikle yerel yönetimler için önemlidir. Örneğin yerel yönetimlerde ita amir belediye başkanı olmasına karşın harcama yetkilisi daire başkanları olma durumu vardır. Buda ihale yetkilisinin daire başkanlarının olmasına olanak sağlamıştır.

p) İhaleye katılan istekliler arasında en uygun fiyatı veren isteklinin, yasal süresi içerisinde ilgili işin sözleşmesini imzalamaması durumunda, ihale iptal edilmeyerek ekonomik açıdan en avantajlı ikinci istekliye ihale verilerek sözleşme imzalamaya davet

edilmesi uygulaması getirilmiştir. Sözleşmeyi imzalamayan ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibinin geçici teminatı gelir kaydedilir hükmü getirilmiştir.

2886 sayılı kanunda istekli ihale kararının onaylanmasından itibaren, 15 gün içinde noter tarafından onaylanan sözleşmeyi idareye vermesi gerektiği, aksi takdirde ihalenin bozulacağı ve teminatın gelir kaydedileceği hükmü bulunmaktadır.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununda ise ihalenin üzerine yapıldığı isteklinin herhangi bir nedenle sözleşme imzalamaması halinde teminatının gelir kaydedileceği ve en ekonomik ikinci teklif sahibi ile sözleşme yapılacağı hükmü getirilmiştir.

r) Kamu ihale kurumu oluşturulmuştur. Kamu ihalelerinde taraflar arasında çıkan anlaşmazlıkların çözümü için direk yargıya gitmek yerine bir üst kurul olarak Kamu İhale Kurumu kurulmuştur.

2.2.3 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu Kapsamında Olan Kuruluşlar ve Kanun Kapsamında Yapabilecekleri İşler

Kamu ihale kanunu'na tabi olan kuruluşları; genel bütçe kapsamında olan idareler, belediye ve il özel idareleri ile bunlara bağlı olarak çalışan kurumlar, kamu iktisadi kuruluşlar, sosyal güvenlik kuruluşları ve devlet fonları, özel kanunla kurulmuş fakat kendine kamu görevi verilmiş tüzel kuruluşlar olarak sayılması mümkündür.

Bu idarelerin kendi kaynaklarından karşılanacak olan, mal ve hizmet alımı ile yapım işleri ihalelerinin hepsi bu kanun kapsamında yapılmaktadır.

2.3 KAMU İHALE KURUMU' NUN YAPISI, FAALİYET ALANI, GÖREV VE YETKİLERİ

2.3.1 Kamu İhale Kurumu' nun Yapısı ve Faaliyet Alanı

Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi 21 Aralık 1989 tarihli kararında belirtilen; İhalelerde üye ülke müteşebbis ve firmalar arasında ayırım yapılmaması, ihalede hakkı ihlal edilenlerin tazminat talebinde bulunabilmesi, başvuru hakkının sağlanması, bu başvurunun gereğini yapacak, bağımsız denetim ve tasdik organı kurmaları tavsiyesi yer almaktadır.

Dünya Bankasının Haziran 2001 tarihinde “ Ülke ihale değerlendirme raporunda” belirtilen kamu ihale kanununun iyileştirilmiş bir şikayet mekanizmasını içermesi, böylece isteklilerin şikayet dilekçesi ile ihale makamına başvurabilme hakkı ve bu şikayetlerin bağımsız bir kuruluş kanalıyla yapılması yetkisinin verilmesi gerektiği yer almaktadır.

Avrupa Komisyonu Türkiye temsilciliği tarafından hazırlanan “Avrupa Birliği’nde kamu ihaleleri raporunda” Maliye bakanlığının kamu harcamalarının yönetimi, mali kontrolü ve düzenlenmesinden sorumlu olması, kamu ihale usullerine uyulup uyulmadığını kontrol etmekle görevli olan bir kuruluşun olamaması, bu konularda normal mahkemelerin yetkili olması, kamu ihalelerine ilişkin uygulamayı yönlendirecek ve şikayetleri çözüme kavuşturacak idari değerlendirilmelerin yapıldığı bağımsız nitelikte bir birim oluşturulması önerisinde bulunmaktadır.

Bu öneriler çerçevesinde, ihalenin başlangıcından sonuna kadar geçen süreçte, yapılan işlemlerde mevzuata aykırılık bulunduğu ilişkin şikayetleri inceleyerek sonuçlandırmak için 4734 sayılı kanun ile bağımsız, idari ve mali özerkliğe sahip Kamu İhale Kurumu oluşturulmuştur. Kamu İhale Kurumu ihale sürecinde istekliler arasında veya istekliler ile idare arasında çıkan sorun ve anlaşmazlığı mahkemeye intikal etmeden çözüme kavuşturan önemli bir kuruluştur. Ülkemizde mahkemelerin sonuçlanma sürelerinin oldukça uzun sürdüğü dikkate alındığında ihalelerin mahkemeye gitmeden çözüldüğü bir kurumun önemi daha da anlaşılmaktadır.

3. YAPIM İŞLERİ UYGULAMALARINDA İHALE HAZIRLAMA SÜRECİ VE KARŞILAŞILAN SORUNLARIN, BELİRSİZLİKLERİN İNCELENMESİ

3.1 İHALE YAPIM AŞAMALARI

4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi olan idareler, ihtiyaçlarını uygun şartlarda, zamanında karşılamak, bütün alımlarında en avantajlı fiyatı tespit etmek ve mali kaynaklarını verimli bir şekilde kullanmak için bu kanun çerçevesinde, belli bir disiplin altında mal ve hizmet alımı ile yapım işlerini ihale yaparak gerçekleştirirler.

İdareler ihtiyaçlarını karşılamak için yapacakları bütün ihalelerini; mümkün olduğu kadar fazla isteklinin katılımıyla rekabetçi bir ortamda, şeffaf, katılımcılara eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği ve kamu denetimine açık olarak yapılmasını sağlamalıdır.

Kanunun iyi ve kolay anlaşılabilmesi için yapım işleri ihale süreci; ihale hazırlıkları, ihale evresi ve ihale sonrası olarak 3 guruba ayrılmıştır. Bu guruplarda kendi aralarında ihale sürecindeki sıralara göre alt başlıklara ayrılmıştır. Her alt başlık altında konu ile ilgili belirsizlikler, sorunlar ve çözüm yollarının neler olabileceği sunulmuştur.

3.1.1 Projenin Hazırlanması

İhalesi yapılacak olan yapım işlerinde; işin yapılacağı arsanın kamulaştırma ve mülkiyet sorunu çözülerek projelerinin hazırlanması esastır. Uygulama projeleri hazırlanan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel üzerinden açık ihaleye çıkılması zorunludur. Ancak doğal afet gibi işin aciliyeti gereği kısıtlı zaman olmasından dolayı uygulama projesi hazırlanamayan yapım işlerinde kesin veya ön proje ile birim fiyatlı teklifli açık ihale yapılabilir. Yapım işinin özelliği gereği uygulama projesi hazırlanan kısmı için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi hazırlanamayan kısmı için ise ön veya kesin proje ile birim fiyatlı teklif olarak açık ihale usulüyle ihaleye çıkılabilir. Kamu İhale Kanununa göre bu projeler aşağıda ki gibi tanımlanmıştır.

a) Ön proje: Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümlü içeren projedir.

b) Kesin proje: Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projedir.

c) Uygulama projesi: Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projeyi, ifade eder.

Bununla beraber kültür varlıklarının röleve, restorasyon projelerine göre yapılacak onarım işleri her bir kalem için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilebilir.

3.1.2 Yaklaşık Maliyetin Hazırlanması ve Yaklaşık Maliyet Hazırlanırken Çıkabilecek Sorunlara Çözüm Önerileri

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 9. maddesinde ele alındığı üzere, her alımda yaklaşık maliyetin hesaplanması zorunlu olup ve yapım işleri uygulama yönetmeliğinin 7-14. maddelerinde; yaklaşık maliyetin hazırlanma aşaması ve nasıl hazırlanacağı belirtilmiştir. Yapım işleri uygulama yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca; yaklaşık maliyet gerçekçi olmalı, günün şartlarını taşımalı, daha önce kamu idarelerince meslek odalarınca, üniversitelerce veya benzeri kurumlarca belirlenmiş olan rayiç ve birim fiyatlarının öncelikli kullanılması gerekmektedir(Gök, Y).

Kamu İhale Kanununun 62. maddesinin (d) bendi ve yapım işleri uygulama yönetmeliğinin 14. maddesinde ele alındığı üzere; ihale sonuçlanan kadar yaklaşık maliyet çalışmalarına katılan veya bu bilgiye sahip olan kişilerin yaklaşık maliyeti saklı tutmaları zorunludur.

Kamu kesiminin talep ettiği mal ve hizmet fiyatlarının piyasa fiyatlarını tam manası ile yansıtmıyor olmasının önemli nedenlerinden birisi yaklaşık maliyetin gerçekçi belirlenmemesidir. Dolayısıyla iyi işleyen bir ihale düzeni için yaklaşık maliyetin gerçekçi şekilde ve doğru usul ve yöntemlerle belirlenmesi gereklidir. İdareler öncelikle, ihale konusu alımın yaklaşık maliyetini dikkate alarak ihalenin eşik değerin altında kalıp kalmadığını belirler. (Doğanyigit, 2003)

Yeni ihale sistemi, yaklaşık maliyetin en iyi ve gerçeğe en yakın şekilde tespit edilmesini gerektirmektedir. Ancak kamu kesiminin ihale yoluyla satın aldığı mal ve hizmetlere ödediği bedelin piyasa fiyatlarının çok üzerinde olduğu hususunda genel bir kanı mevcuttur. Bunun başlıca nedenleri;

- a) Kamu kesiminin borcunu geç ödemesi,
- b) Damga vergisi, stopaj, KİK payı gibi kesintilerin olması,
- c) İhale sürecinin uzun alması,
- d) Bürokratik işlemlerin yoğunluğu,
- e) Yaklaşık maliyetin gerçekçi belirlenememesi, olarak sayılabilir.

Yaklaşık maliyetin hazırlanmasına esas olan bayındırlık birim fiyatlarına göre hazırlanma zorunluluğu kaldırılarak, daha gerçekçi yaklaşık maliyet hazırlamak için piyasa araştırması yapılarak, piyasa birim fiyatların uygulanması esası getirilmiştir. Bayındırlık bakanlığının hazırlamış olduğu birim fiyatlar yaklaşık bedeller olduğundan, piyasa koşullarına göre gerçek fiyatları yansıtmamakta, buda hesaplanan yaklaşık maliyetlerin gerçek değerlerinde olmadığını sağlamakta. Ancak eski alışkanlıkların devam etmesi, birim fiyat kullanımının kolaylığı ve idarelerin teknik personellerini fiyat tespiti için piyasa araştırmasında yeterince görevlendirmemeleri, yaklaşık maliyetlerin gerçek maliyetleri yansıtmamasını sağlamaktadır. Böylece birçok ihalenin, yaklaşık maliyetinin teklif bedellerinin çok altında kalmasına veya aşırı düşük tekliflerden dolayı, ihalenin iptal edilmesine ya da sağlıklı bir şekilde tamamlanamamasına sebep olmaktadır.

Bu tür sorunlarla karşılaşılmasını için, isteklilerden gizli, yaklaşık maliyeti oluşturan imalat miktarları ve fiyatları iyi hazırlanmalıdır.

Bu aşamada dikkat edilmesi gereken, yaklaşık maliyetin sağlıklı ve günün şartlarını belli edecek mahiyette hazırlanması şarttır. Aksi halde ihale süreci sekteye uğrayacak veya farkına varılmazsa sağlıklı ve homojen kurallara uygun bir ihale süreci geçirilmiş olmayacaktır (Gök, Y.).

Yaklaşık maliyet Çevre ve şehircilik bakanlığının hazırlamış olduğu birim fiyatlara göre değil de, ilgili idarenin piyasa araştırması yaparak piyasa koşullarına göre daha gerçekçi hazırlanmalıdır. Yaklaşık maliyetler, katma değer vergisi ilave edilmeden hazırlanmalıdır. Fakat; ödenek yaklaşık maliyete göre ödeneceğinden ve hak edişlere değişik vergiler intikal ettirileceğinden, ödenek yaklaşık maliyetin vergiler kadar fazlası

kadar istenilmelidir. İhale yaklaşık maliyet değerinden düşük teklif bedelle gitse dahi gelen ödenek yılsonu geri gönderilebilir, eğer ödenek düşük gelmişse taahhüt süreci sekteye uğrayabilir ve sorumlu idare ve kontrol teşkilatı ödeneksiz iş ile alakalı ihale hükümleri çerçevesinde cezalı konuma düşebilir.

3.1.3 Teknik Şartnamenin Hazırlanması ve Teknik Şartname Hazırlanırken Çıkabilecek Sorunlara Çözüm Önerileri

İhalenin projeleri hazırlandıktan sonra 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 12. maddesi ve uygulama yönetmeliğinin 24. maddesinin de belirtilen hususlar doğrultusunda Yapım işinin teknik ayrıntılarını, şartlarını ve projesini kapsayan teknik şartnameler hazırlamak zorunludur. Yapım işleri genel şartnamesinde yer almayan ancak yapılacak işin teknik özellikleri ile işin kapsamını ve niteliğini belirten şartname idare tarafından ihale dokümanı olarak hazırlanır. Teknik şartname hazırlanırken, yapılacak olan işe ait marka ve ürün adı belirtilmeden yapılacak olan imalatların teknik açıdan özelliklerinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Teknik şartnamede yer alan bilgiler kesin ve anlaşılır olmalıdır. Anlaşılmayan ve kesin olmayan bilgiler yapım sürecinde yüklenici ile idare arasında anlaşmazlık konusu olacağından yanlış imalat yapılmasına sebep olabilir. Projede yapılması gereken bütün imalatları kapsayan detaylı ve anlaşılır şekilde, imalatları teknik olarak tarif eden bir şartname hazırlanmalıdır. Teknik şartname yüklenici ile idare arasında bağlayıcı ve sözleşmenin eki olan bir evraktır.

Yapım ihalelerinin teknik şartnamesinde yüklenicinin kullanacağı malzemeler konusunda herhangi bir marka belirtilmemesi gerekir. Teknik şartnamede marka, model ve bunun gibi malzeme markası belirtilmesi ihalenin şeffaflık, eşit muamele ve uygunluk ilkelerine aykırılık teşkil edeceğinden ve yükleniciler arasında rekabeti engelleyeceğinden marka ve model belirtilmesi hatalı olacaktır. Teknik şartnamede yüklenicinin kullanacağı malzeme tarifi yapılırken sadece bir markanın malzemesine ait özelliklerin anlatıldığı sadece o markaya özgü özelliklerin ait bilgilerin yer almasından sakınılmalıdır. Teknik şartnamede kullanılacak olan malzemenin marka ve üretim özellikleri yerine, malzemenin teknik özelliklerinin yer alması gerekmektedir. Böylece yüklenicinin aynı özelliklere sahip başka markalarda malzeme kullanması sağlanarak eşitlik ve rekabet ortamı oluşturulmuş olur. İhale konusu işin her türlü özelliğini

belirten teknik şartnamenin idarelerce hazırlanması esastır. Teknik şartname; yapılacak işin teknik detayını ve idarece istenecek diğer hususları belirten doküman olacağından kontrol teşkilatı ve idarenin işi ihale sürecinden sonra kontrol altında sağlıklı tutacak olan dokümanlardan biridir

Teknik şartnamelerde, yeterlik kriterleri kapsamında istenecek bilgi ve belgeler ile teklif fiyata dâhil unsurlara yer verilmemelidir.

3.1.4 İhale Sürecinde Çıkabilecek Sorunlar ve Çözüm Önerileri

İhale sürecinde idareler kamu oyu nezdinde oluşan güvensiz bir ortam algısını bertaraf etmek için yaptıkları işlemler ile ilgili kamu oyu denetim ve bilgilendirmesini sağlayarak oluşan olumsuz algıyı ortadan kaldırmalıdır. İdareler yapılan her işlemin kanun ve mevzuata uygun olarak yapılmasını sağlamalıdır. İhale süreci içerisinde idarelerce dikkat edilmesi gereken hususlar sıralanacak olursa;

a) Yıl içerisinde başlayıp bitebilecek işlerde, ödeneğin yılsonuna kadar kullanılabilmesi için bir ihale takvimi seçilmelidir. Aksi halde ihale takvimin sarkmasıyla yılsonunda ödenek tenkis olacak ve ödeneğin yeniden alınabilme aşamasında işin gecikmesine sebebiyet verme sonucu doğacaktır.

b) Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve imar işlemleri tamamlanmadan ihaleye çıkılamaz. Mülkiyet sorunlarını çözmeden ihaleye çıkılması durumunda; ihale sonucu üzerinde kalan firmaya yer teslimi yapıldıktan sonra yüklenicinin işe başlaması, mülkiyet sorunu nedeniyle mümkün olmayacağından işte gecikmeler meydana gelecektir. Diğer durumlarda üstte sayılan maddeler tamamlanmadan ihale sonuçlandırılır ve yer teslimi yapılırsa iş başlayamayacağından gecikmelere sebebiyet verilebilir.

c) Birinci yıl için ödenek miktarı yüzde 10' dan az olmamalı. İşe başlanıldığında, gelecek yıllar için planlanmış olan ödenek dilimleri gelecek yıllar için azaltılamaz. İlk yıl için ayrılan ödenek miktarının yüzde 10 dan az olması, işin başlatılması için sorun teşkil etmesine sebep olacağı gibi, ödenek miktarlarındaki azalım işin başlangıcında yapılan ve idarece onaylanan iş programına aykırı olacağından, ilk yılda yapılan ödenek programlaması azaltım yönünde değiştirilmemeli.

d) Ödenek ayrılmayan hiçbir iş ihaleye çıkamaz. Bunun haricinde yapılabilecek uygulamalarda ihale sonuçlanırsa, hak ediş tanzimi yapılamayacağı için idareyi sıkıntıya sokacaktır. Ödeneği olmayan işin yüklenici tarafından yapılmasının mümkün olamamasından dolayı ihalesi yapılan işin yapılması mümkün olmayacaktır.

e) İhalelerin açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılması esastır. Doğrudan temin ve pazarlık usulü ile ihtiyaçların karşılanması kanunda yazan özel durumlarda mümkündür. Kanunun ve yönetmeliklerin haricinde ihale usulü belirlemek kanunsuzluk olacağı gibi, ihale onay makamı sorumluluğunda olacağından işin ilerleyişini durduracak ve yapılan ödemeler ve kaybedilen zaman iş kaybı olacaktır.

f) İlgili idaresi ihalelerde; istekliler arasında eşit muameleyi sağlamalı, açıklanması kanunen yasak olan bilgileri gizli tutmalı, ihalesi yapılan işin ihtiyaçları tam olarak karşılayacak şekilde olmasını sağlamalı, ihale süreci ve sonrası işlemlerin kanunlarla belirlenen zamanlarda yapılmasını sağlamalı, yapılan ihale ile ilgili saydamlığı sağlayarak kamuoyunu bilgilendirmeli ve güvenilir bir ortam sağlamalıdır.

g) İhalenin yapılma şekline göre ihale talimatı şifahen verildiğinde işin hangi projeye ihaleye çıkılacağı tespit edilmeli ve bu projeler ona göre hazırlanarak dosyasına konulmalıdır. Aksi takdirde kanuna ve yönetmeliklere aykırı davranılmış olacaktır. Birim fiyat usulü yapılacak ihaleler kesin projeye çıkılmalı işi bitirilince yapılanlar işlenmeli ve idarece onaylanmalı. Anahtar teslim götürü bedel yani açık ihale usulü yapılacak işin ihaleye uygulama projesiyle çıkılacağı için işin ilerleyişi ve bitirildikten sonra proje değişimi yapılamayacağından, açık ihale anahtar teslim götürü bedel yapılacak ihale de uygulama projesinin değiştirilemeyeceği ve bu proje üzerinden ödeme yapılacağı için proje hazırlama ve onay aşaması titizlikle yapılmalıdır.

3.2 İHALE USULLERİ VE ŞARTLARI

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “kapsam” maddesinde belirtilen yapım işleri ile mal veya hizmet alımları ihalelerinde uygulanmak üzere ihale usulleri belirlenmiştir. Bu usuller yasada açık ihale usulü, belli istekliler arasında ihale usulü, pazarlık usulü ve doğrudan temin olarak hüküm altına alınmaktadır. 2886 Sayılı Kanunda ihale usulleri arasında sayılan Yarışma Usulüne, 4734 Sayılı Kanunda ihale usulleri arasında yer verilmemiş; ancak ihale usullerinden sonra gelmek üzere Tasarım yarışmaları başlığı

altında 23. maddede düzenlenmiştir. Yetki ve sorumluluk ilgili idareye aittir. Bu belirleme yapılırken önceliğin açık ihale usulüne verilmesi zorunludur. İdarelerin daha şeffaf ve rekabetçi bir ortamda ihale yapabilmeleri için kanuni zorunluluklar dışında açık ihale usulü ile ihale yapmaları gerekmektedir. İdareler yapım işlerinde mümkün olduğunca uygulama projelerini eksiksiz olarak hazırlamalı ve anahtar teslimi götürü bedel üzerinden açık ihale yapmalıdır. Anahtar teslimi götürü bedel ihalede hazırlanan projenin eksiksiz ve ihtiyacı tam olarak karşılayan bir proje olarak yapılması zorunludur. Çünkü anahtar teslimi götürü bedel ihalede proje esastır. Projede yer almayan imalatlar ihtiyaç olması durumunda bile ancak yüzde 10 luk kısım dahilinde yapılabilir. Buda oldukça kısıtlı bir orandır. Dikkat edilmesi gereken husus öncelikle işin eşik değeri aşıp aşmadığı daha sonrasında ise işin hangi projesinin yapıldığı bilinmesi ve buna göre ihaleye çıkartılması gerekmektedir.

Örneğin uygulama projesi ile ihaleye çıkartılması düşünülen iş, anahtar teslim götürü bedel ihaleye çıkartılmalı ve projenin değiştirilmeyeceği bilinmelidir. Yapılacak büyük onarım işleri birim fiyat usulü olarak ihaleye çıkartılabilir. Çünkü birim fiyat ihale de uygulama projesiyle değil kesin proje ile ihaleye çıkılabilir ve projenin yapılacağı mevcut yerde çıkabilecek sorunlar çözülerek projeye işlenebilir ve yaptırılan imalat yüzde 20 artışla taahhüt sahibine ödeme imkanı sunulabilir. Aksi halde anahtar teslim götürü bedel olarak uygulama projesiyle ihaleye çıkartılan işte projede ne varsa o imalat yapılabileceği gibi değişim sade ve sadece yüzde 10 düzeyinde kalmaktadır. Gerek anahtar teslimi götürü bedel ihalede gerekse birim fiyat ihalede yapılan imalatlar ihtiyacı karşılayamadığı durumlarda götürü bedel ihalelerde yüzde 10, birim fiyat ihalelerde yüzde 20 keşif artışı alınabilir. Ancak keşif artışı alındığında bile ihtiyaç tam olarak karşılanamıyorsa o zaman keşif artışı almadan iş tasfiye edilerek ikmal olarak yeniden ihale edilmelidir.

3.2.1 Açık İhale Usulü

Açık ihale usulü, tüm ihale isteklilerinin ihale için teklif verebildiği usuldür. Tekliflerin hazırlanması ile sunulması tekliflerini mevzuatın öngördüğü teklif mektubu şeklinde ve yazılı olarak hazırlamaları koşuluyla, bu usulde tüm istekliler teklif verebilirler. Açık ihale kanununun önemli avantajı, sadece bir teklif verilmesi durumunda dahi ihale

yapılabilmesine imkân vermesidir. İhale ilanı usulüne uygun yapıldıktan sonra yalnız bir kişinin teklif vermiş olması ihalenin iptalini gerektirmeyecektir. Açık ihale usulü ile ihale yapılması esastır. Açık ihale usulü ile yapılan ihaleler kamu nezdinde şeffaf ve güvenilir ihale usulü olduğundan idarelerin yapmış olduğu işlemlerde olumsuz algı mümkün olduğunca oluşmamakta.

3.2.2 Belli İstekliler Arasında İhale Usulü

Yapım işinin uzmanlık veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı ihaleler teklif verebilecek adayları seçmek üzere ön yeterlilik değerlendirmesiyle belli istekliler arasında yapılacağı 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 20. maddesi ve uygulama yönetmeliğinin 17. maddesinde belirtilmiştir. Yasada koşul olarak işin uzmanlık istemesi, işin özelliğinin teknoloji gerektirmesi veya her iki halin varlığı sunulmuştur.

Bu hususların varlığı halinde öncelikle, bu işlerin ihalelerinde rekabeti engellemeyecek şekilde teklif verebilecek nitelikte adayları seçmek üzere ön yeterlik değerlendirmesi yapılması öngörülmektedir. Belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olan ihaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve mali yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerin belirlenmesine ilişkin olarak öngörülen bir takım bilgi ve belgeler istenebilir. İhalelerde bu maddede sayılan bilgi ve belgeler dışında herhangi bir belge istenilmesi mümkün değildir (Doğanyigit, 2003).

Uzmanlık ve veya ileri teknoloji şartının, UNCITRAL Model Kanununun 18 inci maddesindeki karmaşık iş kavramının yorumlu bir tercümesi olduğu anlaşılmaktadır. Karmaşık kavramı muğlâk ve izaha muhtaç bir kavramdır. Ve uygulamada karmaşaya yol açabilecek niteliktedir. Hâlbuki AB'nin mevcut direktiflerini konsolide eden taslak direktifinde karmaşık işin tanımı yapılmıştır. Buna göre idarelerin,

a) İhtiyaçlarını karşılayacakları teknik veya diğer yöntemleri objektif olarak tanımlayamaması

b) Pazarın kendi ihtiyacına teknik ve mali açıdan ne tür teklif vereceğini objektif olarak değerlendirebilecek durumda olmaması, hallerinde ihale konusu işin karmaşık olduğu kabul edilmektedir. Kaldı ki ihale konusu bütün işler özü itibariyle asgari bir uzmanlık gerektirir niteliktedir (Altun,2004).

Dünya Bankası uygulamalarında ise büyük ve karmaşık işler yanında teklif hazırlama maliyetinin yüksek olmasından dolayı yeterli rekabetin sağlanamayacağı durumlarda, örneğin sipariş üzerine imal edilen teçhizat, endüstriyel tesisler, özelliği olan hizmetler, anahtar teslim sözleşmeler, çizim ve inşaa işleri ya da yönetim sözleşmelerine dayalı işlerde bu usulle ihale yapılabilmesine imkân tanınmaktadır. (Altun, 2004)

Ön yeterlik değerlendirilmesinde yeterli bulunmadığı için davet mektubu gönderilmeyen adaylara yeterli bulunmama gerekçeleri yazılı olarak bildirilmesi gerekmektedir.

3.2.3 Pazarlık Usulü İhale

Uygulama yönetmeliğinin 18.maddesinde; açık ihale veya belli istekliler arasında ihaleye göre yapılp teklif alınamayan işler, doğal afet gibi durumlarda ihalenin hemen yapılması zorunlu hale gelmesi, savunma ve güvenlik ile ilgili durumların ortaya çıkması, ihale konusu yapım işinin karmaşıklığından dolayı teknik ve mali özelliklerin belirlenememesi durumları söz konusu ise ihale pazarlık usulü yapılabilmektedir. Pazarlık usulü ile yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin neler olduğuna bir bakalım.

a) Açık ihale ve Belli istekliler arasında ihale usullerinden biri ile ihale yapıldığı halde teklif çıkmaması durumunda bu usul ile mal ve hizmet satın alınabilir ve yapım işine girişilebilir. Ancak bu bent uyarınca gerçekleştirilecek ihalede en az üç isteklinin teklif vermesi gerekmektedir. Bu bent ile yapılacak pazarlık alımlarında orijinal sözleşme koşullarında temel değişiklikler yapılmaması koşuluyla ilan yapılması zorunlu değildir (Oder, 2001).

b) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülmemeyen olayların ortaya çıkması üzerinde ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması durumunda bu bent uyarınca pazarlık usulü kullanılarak mal ve hizmet alımı ve yapım işlerine girişilebilir. İlan yapılması zorunlu değildir.

c) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması durumunda mal ve hizmet alımı ile yapım işleri için pazarlık usulüyle ihaleye çıkılabilir. Bu kapsamdaki pazarlık ihalelerinde ilan

zorunluluğu bulunmamaktadır. İhaleye teklif veren istekli sayısının üçten az olması durumunda ihale iptal edilmeyip sonuçlandırılması mümkündür.

d) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması durumunda bu bent uyarınca ihtiyaç konusu işler pazarlık usulüyle ihale edilebilir. İlan yapılması zorunludur. Teklif veren istekli sayısının üçten az olması durumunda ihale iptal edilir.

e) Yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve mali özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi halinde, kapsama dahil mal ve hizmet alımları ile yapım işleri pazarlık usulüyle ihale edilebilir. İlan yapılması zorunludur. Teklif veren istekli sayısının en az üç olması gereklidir. Teklif veren istekli sayısının üçten az olması durumunda ihale iptal edilir. Teklif veren istekli sayısının üçten az olması durumunda ihale komisyonunun ihalenin iptaline ilişkin vereceği iptal kararının geçerli olabilmesi için idareyi temsil ile görevli ihale yetkilisinin, bu kararı onaylaması gerekmektedir. Yoksa ihale yetkilisinin onaylamadığı ihale iptal kararlarının geçerli olamayacağı bilinmelidir.

f) Kanun kapsamındaki idarelerin yaklaşık maliyeti belirli bir miktara kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları bu bent hükmünce temin edilebilir. (f) bendi hükümlerine göre idareler yapım işine girişemezler; ancak mamul mal ve malzeme ile birlikte hizmet alımlarını (f) bendi kapsamında satın alabilirler.

Öte yandan bakım ve onarım bu bent uyarınca yaptırılmasında tereddüt yoktur. Ancak yaptırılacak bakım ve onarımının tamamlama kapsamında olmaması ön koşuldur. Örneğin kiremitleri veya mertekleri zarar görmüş bir çatının onarımı veya bu çatının aktarılması bakım ve onarıma girerken yapımı yarım kalmış binaya çatı yaptırılması veya bu binaya kiremit örtüsü serilmesi tamamlama kapsamındadır. Diğer bir örnek; eskiyen duvarlara boya-badana yapılması işi bakım ve onarıma gireceğinden (f) bendi kapsamında yaptırılması mümkündür. Ancak yanı ameliyenin, yarım kalmış bir bina duvarlarına tatbiki halinde yapılan iş, tamamlama kapsamına girecek; yapım işi olarak değerlendirilecek ve bu halde (f) bendinin uygulanabilmesi mümkün olmayacaktır.

Bu bent uyarınca yapılacak ihalelerde ilan yapılması zorunlu değildir. En az 3 istekli davet edilmelidir. Buna, karşın teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde ihalenin iptali gerekmez.

Bu arada “Kimleri nasıl davet edeceğiz?” sorusuna bir cevap bulmak gerekir. İlan yapılması zorunlu olmayan (b), (c) ve (f) bentleri kapsamında yapılacak ihalelere davet edilecek asgari üç isteklinin nasıl seçileceği konusunda Kanun’ da bir açıklık yoktur. Bununla birlikte davet mektubunun gönderilmesi, isteklinin en azından katılma yeterliliğine sahip olmasına bağlı olduğundan; istenilen şartları taşıdığı önceden bilinen isteklilere davet mektubu gönderilmelidir. Yoksa örneğin ihalelere katılmakta yasaklanmış iki kişiye davet mektubu gönderilip, katılma yeterliliğine sahip bir kişi ile pazarlık yapılması gibi bir durum söz konusu olamaz. (Altun, 2004)

Altun’ dan (2004) alınan bir örnekte Milli Savunma Bakanlığı tarafından hazırlanan ve inşaat emlak ve NATO Enformasyon Dairesi Başkanlığınca yürütülen ihalelerde uygulanan 24.04.2003 tarihli “4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’ nun 21. maddesi (b) ve (c) bentlerine göre, pazarlık usulüyle yapılacak yapım ihalelerinde uygulanacak firma seçim kriterleri’nde, davet edilecek firmalar arasına girmek isteyen firmaların bir “ firma tanıtım dosyası” hazırlamaları ve istenilen diğer belgeleri (iş deneyim belgesi ticaret ve/veya sanayi odası belgesi gibi) vermeleri gerekmektedir. Yapılan puanlama sonunda davet edilmeye hak kazanan firmalar kendi aralarında aşağıdaki şekilde gruplandırılacak ve belirlenen oran sağlanacak şekilde davet edilecektir;

A Grubu firmalar: Milli Savunma Bakanlığına son on yıl içinde iş bitirmiş veya halen iş yapmakta olan firmalar,

B Grubu firmalar: Milli Savunma Bakanlığına iş yapmamış, ancak diğer kamu kurum ve kuruluşlarına iş yapmış veya özel inşaatlar bitirerek bunlara ait iş deneyim belgesi alan firmalar. A Grubu firmalar davet edilecek firma sayısının %40 oranında B Grubu firma sayısının yüzde 60 oranında davet edilecektir. Bu oranlar kapsamında davet edilecek firmalar belirlenirken,

1- Davet sayısı dikkate alınarak, davet sayısı az olan firmalara öncelik verilmesi,

2- Çağrılacak firmaların davet sayılarının eşit halinde;

a- İş deneyim belgesi ihaleye esas ilişkin yaklaşık maliyetine eşit veya büyük en yakın firmalara,

b- Yeterli firma sayısına ulaşılmaması durumunda iş deneyim belgesi ihaleye esas için yaklaşık maliyetinden küçük olanlar arasından, yaklaşık maliyete en yakın firmalara öncelik verilerek liste belirlenmesi.

Esası benimsenmiştir söz konusu kriterler uyarınca, ihaleye davet edildiği halde, bir yıl içerisinde ihaleye katılmama sayısı toplam üçü geçen firmalar o yıl içinde yapılacak diğer ihalelere davet edilmeyecektir.

3.2.4 Doğrudan Temin

Doğrudan Temin yönteminin esası, alımın minimum formalite ile gerçekleştirilmesi, kayıt düzeninin ise inceleme ve denetlemeye imkan verecek nitelikte olmasıdır. Bunun sonucu olarak, ihale usulleri arasından çıkarılmış olmakla birlikte idarelere sağladığı kolaylıklar yanında bazı kurallara uyma yükümlülüğü de getirilmiştir. Sağlanan belli başlı kolaylıklar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- a) İhale dokümanı hazırlanması ve yaklaşık maliyet tespiti zorunlu değildir.
- b) İhale komisyonu kurulması ve ihale kararı alınması zorunlu değildir.
- c) İlan yapılması ve teminat alınması zorunlu değildir.
- d) Şartname hazırlanması ve sözleşme yapılması zorunlu değildir.
- e) Yazılı teklif alınması ve pazarlık yapılması zorunlu değildir.
- f) Yasaklı olmadığına dair teyit zorunlu değildir.

Doğrudan temin yönteminin uygulanması sırasında idarelerin uyması gereken başlıca zorunluluklar ise şunlardır:

- a) Doğrudan temin işlemlerini yürütmek üzere ihale yetkilisince en az bir kişi yazılı olarak görevlendirilir.
- b) Görevlendirme her bir işlem için tekrarlanmalıdır. Genel görevlendirme mümkün değildir. Görevlendirilen kişi/kişiler piyasada fiyat araştırması yapmalıdır.
- c) Araştırma sonucunda tespit edilen uygun fiyat, alımdan önce ihale yetkilisince onaylanmalıdır.
- d) Diğer mevzuattan kaynaklanan zorunluluklar (fatura alma, ayniyat tesellüm makbuzu gibi) yerine getirilmelidir.

İhale usulünün tespitiyle alakalı sonuç olarak uygulama yönetmeliğinin 15. maddesinde belirtilen kriterler üstteki başlıklarda kısa olarak ele alınmış olup açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel olup diğer ihale usulleri ilgili idarelerce ön görülebilir (Gök Y. , Abacıoğlu M. , 4734 Sayılı KİK, 4735 Sayılı KİSK).

3.3 İHALE DOKÜMANININ HAZIRLANMASI

İhale dokümanı, ihale konusu iş için ihaleye çıkılması ön şartıdır. Kanun'un 62. maddesinin (f) bendi uyarınca ihale dokümanı hazırlamadan ilan yapılamaz. Buna göre İhale dokümanı hazırlanışı ilk ilan ve davet tarihine kadar tamamlanmış olmalıdır.

Bu zorunluluk KİK tarafından yayınlanan uygulama yönetmeliklerinde de yer almıştır. İdarelerin ihale dokümanının içeriğini oluştururken, KİK tarafından yayınlanan uygulama yönetmeliklerinin ekinde yer alan standart ihale dokümanlarını kullanmaları zorunludur.

İhale dokümanı, isteklilerin, ihtiyaç konusu ihaleye teklif verip veremeyeceklerini, söz konusu işi yapabilmesi için gerekli olan yeterliliğe sahip olup olmadıklarını belirleyebilmelerini sağlayan dokümandır. İhale dokümanında isteklilerin teklif dosyalarında bulunması gereken bilgi ve evraklar anlaşılır ve net bir şekilde olması gerekir. İhale dokümanında bulunan bilgiler kendi içerisinde çelişmemeli ve ilgili yapım işiyle alakalı olmalıdır. Yapım işleri ihalelerine ilişkin ihale dokümanını oluşturan belgeler anahtar teslimi götürü bedel sözleşme türü ve öncelik sırasına göre aşağı da sayılmıştır.

- a) Yapım İşleri Genel Şartnamesi,
- b) İdari Şartname,
- c) Sözleşme
- d) Uygulama Projeleri,
- e) Mahal Listeleri,
- f) Özel Teknik Şartnameler,
- g) Teknik Şartnameler,
- h) Açıklama,
- l) Ekler,

öncelik sırası, bir itilaf halinde diğerlerinden önce müracaat edilecek belgeyi ifade etmektedir.

İdare tarafından hazırlanacak doküman da;

- a) İdari şartname
- b) Sözleşme tasarısı
- c) İşin projesini de kapsayan teknik şartname

d) Gerekli diğer belgeler bulunmak zorundadır.

İhalelerin yapılabilmesi için ihale dokümanlarının eksiksiz ve tam hazırlanması gerekmektedir. İdare tarafından hazırlanan ihale dokümanları şekil ve içerik bakımından kamu ihale kurumu tarafından belirlenen standart ihale dokümanlarını uygun olarak hazırlanmalıdır.

İdarelerce ihale dokümanlarının hazırlanmasında, belirlenen ihale usulü ve sözleşme türüne göre bu yönetmeliğin ekinde yer alan;

a) Standart formlar

b) Açık ihale usulü ile ihale edilen yapım işlerinde uygulanacak tip idari şartname

f) Yapım işlerine ait tip sözleşme (anahtar teslimi götürü bedel işler için)

g) Yapım işlerine ait tip sözleşme (teklif birim fiyatlı işler için)

h) Yapım işleri genel şartnamesi

bunlarla birlikte İdare, ihale dokümanını ilk ilan tarihine kadar kesinleştirir.

İhale dokümanını önemli kılan bir diğer düzenleme de Kanun' un 24. maddesinde yer almıştır. Buna göre ihale dokümanında belirtilmeyen hususlara ilanlarda yer verilmez. Aksi durum isteklerinin yanıtılması sonucunu doğurduğundan, ihalenin iptalini gerektirir. İhale dokümanının da bu bilgileri ihtiva etmesi, iki belge arasında herhangi bir farklılık veya çelişki bulunmaması gerekmektedir.

İsteklilerin tekliflerini hazırlarken kullandıkları temel başvuru kaynağı niteliğindeki ihale dokümanı, ihalelerde açıklık ve rekabetin sağlanmasının en önemli aracıdır. Bu doküman isteklerinin ihaleye katılımını ve tercihlerini etkileyici niteliği dolayısıyla sözleşmenin bir parçasıdır ve ihtilafların çözümünde esas alınacak temel belge niteliğindedir.

3.3.1 Ön Yeterlilik Şartlarının Hazırlanması

Belli istekliler arasında ihale edilecek yapım işlerinde ön yeterlik dokümanında adaylarda aranılan şartlara, ön yeterlik kriterlerine ve gerekli diğer belge ve bilgilere yer verilir.

Ön yeterlik şartnamesinin hazırlanması, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 12. maddesi kapsamında ve Uygulama Yönetmeliği'nin "Ön Yeterlik Şartnameleri" başlıklı 23 üncü maddesinde ele alınmıştır.

İdareler, belli istekliler arasında ihale usulü ile yapacakları yapım ihalelerinde ön yeterlik şartnamelerini, Uygulama Yönetmeliğinin ekinde yer alan "Belli İstekliler Arasında İhale Usulü İle İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Tip Ön Yeterlik Şartnamesi" ni esas alarak hazırlarlar. Ön yeterlik şartnamesinin en önemli bölümlerinden birisi, ihaleye katılım kurallarının belirlendiği bölümdür. İhale usulü ve yaklaşık maliyet bu aşamada önem kazanmaktadır. "İsteklilerden istenecek belgeler" yaklaşık maliyetin eşik değerinin altında veya üstünde olmasına göre değişiklik gösterir.

3.3.2 İhale Onayının Alınması

İhalesi yapılacak olan işin idare tarafından hazırlanan piyasa araştırmasına dayalı gerçekçi yaklaşık maliyet, işin özelliğine göre hazırlanmış teknik şartname, ihale türünü belirleyen gerekçe raporu ve ihale dokümanında yer alan diğer belgeler ihale onay belgesine eklenerek ihale yetkisinin onayına sunulur. İhale yetkilisince imzalanmayan ihale dokümanı olmadan ihaleye çıkılamaz. Onay belgesi ve ihale edilecek işe ilişkin diğer belgelerin içine konacağı, bir "ihale İşlem Dosyası" düzenlenir. İhale sürecinin özetini içeren ihale işlem dosyası ihalesi yapılacak her bir iş için düzenlenir. Bu dosyada ihale süreci ile ilgili hangi bilgi, belge, tutanak ve kararların bulundurulacağı açıkça belirtilmiştir. Buna göre ihale işlem dosyasında;

- a) İhale yetkilisinden alınan İhale Onay Belgesi
- b) Onay belgesi eki Yaklaşık Maliyete İlişkin Hesap Cetveli,
- c) İhale Dokümanı
- d) İlan metinleri
- e) Ön yeterliğe katılan adaylar tarafından sunulan başvuru belgesi ve diğer belgeler,
- f) İstekliler tarafından verilen teklifler ve diğer belgeler
- g) İhale komisyonu tutanak ve kararları

h) Yüklenici tarafından sözleşme bedeli üzerinden hesaplanan onbin de beş oranındaki kurum payının Kamu İhale Kurumunun banka hesabına yatırıldığına dair makbuzunun aslının bulundurulması gerekmektedir.

İhale ile ilgili herhangi bir evrak, bu dosyanın dışında ayrı bir yerde tutulmaz. (Gök Y. , 4734 Sayılı KİK).

3.3.3 İhale Komisyonunun Kurulması ve İhale Komisyonu Kurulurken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

İhale komisyonunu kurma yetki ve görevi; idarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişisine veya bu yetki ve sorumluluğa sahip kurula verilmiştir.

Komisyonunda en az 5 üye olmalıdır. İşin niteliği ve boyutu dikkate alınarak bu sayı gerektiği kadar ve tek sayıda olmak şartıyla artırılabilir. Bunlardan en az ikisi ihale konusu işin uzmanı, biri başkan, biri de mali yetkili olmak üzere, yedekleri ile birlikte teşkil edilir. İhaleyi yapan idarede ihale konusu işin uzmanının bulunmaması halinde, bu kanun kapsamındaki idarelerden komisyona işin uzmanı üye alınır. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 6. maddesinde buna açıklık getirilmiştir (4734 Sayılı KİK).

İhalesi yapılacak her iş için görevlendirilecek ihale komisyonlarının eksiksiz toplanacağı dikkate alınarak yeterli sayıda yedek üye belirlenmesi de öngörülmektedir. Asil üyelerin hastalık izni, yıllık izin, mazeret izni gibi nedenlerle komisyonlarda bulunamaması durumlarında asil üyelerin yerine yedek üyeler komisyona katılarak ihale sürecinin işleminde görev yapacaklardır. İhaleyi yapan idarede yeterli nitelikte personelin bulunmaması durumunda ilgili idare diğer kurum ve kuruluşlardan ihtiyacı olan personeli görevlendirme yoluyla temin edebilir. Ancak ihaleyi yapan idare diğer kurumlardan görevlendirdiği personeli ihale komisyonu başkanı olarak görevlendiremez sadece ihale komisyonu üyesi veya teknik uzman olarak görevlendirebilir. Komisyonun üye sayısı tek sayı şeklinde artırılırken, idare personelinin yarısının işin uzmanlarından atanması zorunludur. Çünkü kanun koyucu ilgili idare personelinden en az 4 kişinin atanmasını isterken bunlardan ikisinin işin uzmanı olmasını şart koşmuştur. Bir başka deyişle üyelerin yarısı ihale konusu işin uzmanı olmalı, üye sayısının daha fazla belirlendiği durumlarda bu orantı korunmalıdır. Üye sayısındaki artışa bağlı olarak sayısı değişmeyen tek kişi muhasebe ve mali işlerden sorumlu personeldir. Genel ve

katma bütçeli kuruluşlardaki maliye memuru ise ihaleyi yapan idarenin değil, Maliye Bakanlığının personelidir.

İhale işlem dosyasında yer alan belgelerin ihale öncesinde incelenmesini sağlamak amacıyla, ihale işlem dosyasının birer örneğinin ihale komisyonu üyelerine verilmesi gerekmektedir. Ayrıca söz konusu maddede ihale sürecinin sağlıklı şekilde yürüyebilmesi için ihale komisyonunun çalışma esasları kayıt altına alınmıştır. Buna göre;

- a) Komisyonun eksiksiz toplanması,
- b) Kararların çoğunlukla alınması,
- c) Kararlarda çekimser kalınmaması,

d) Karşı oy kullanan üyelerin gerekçesini komisyon kararına yazarak imzalaması, gerekmektedir. Bununla birlikte ihale komisyon ve üyeleri oy ve kararlarından dolayı sorumlu kılınmışlardır.

İhale komisyonunun görevi, nihai kararın ihale yetkilisinin onayına sunulması ile sona erer. Ancak komisyonun çalışmalarını kaç gün içinde sonuçlandıracağına ilişkin yasal bir sınırlama söz konusu değildir. Bu süre büyük ölçüde ihale konusu işin özelliğine göre ve istekli sayısına bağlı olup, aynı gün ihale sonuçlandırılabilceği gibi daha uzun sürede olabilir. Bununla birlikte komisyonun çalışmalarına (resmi tatil günleri dışında) ara vermesi veya erteleme mümkün değildir. İhale komisyonu çalışmalarına, ihale üzerinde bırakılan istekliye teklifin geçerlilik süresi içinde sözleşmeye davet yazısı gönderilmesine imkan verecek sürede tamamlamalıdır. İhale üzerinde bırakılan istekli, sözleşmeyi teklifin geçerlilik süresi dolmadan imzalamış olmalıdır.

3.3.4 İhale İlanı ve İhale İlanında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

İhale ilanında; yapılacak olan işin niteliğinin, özelliklerinin, mesleki ve ekonomik açıdan istenilen belgelerin, işin süresinin ve teklif dosyasında bulunması zorunlu olan belgelerin neler olduğunu belirtmesi zorunludur. İhale ilanında yer alan bilgilerin teknik şartnamedeki bilgilerle farklı olmamalıdır. İhale ilanında yer alan yanlış veya hatalı bilginin zamanında düzeltilmemesi durumunda ihalenin iptali söz konusudur. İlan edilen ihalenin hangi yayın organlarında yayınlanacağı ve ilan süreleri işin eşik değerine göre kamu ihale kurumu tarafından her yıl belirlenir. İhale dosyasında bulunması gereken bilgi ve belgelerin açıkça ihale ilanında belirtilmesi gereklidir.

İhale ilanında dikkat edilmesi gereken en önemli unsur ihale dokümanı tam manasıyla hazırlanmadan ilana çıkılmamasıdır. İhale dokümanında bulunmayan hususlara kesinlikle ilanda yer verilmemelidir. İhale dokümanında yer alan bilgilerle ihale ilanındaki bilgiler birbiriyle çelişmemelidir.

İhale ilanlarında bulunması gereken bilgiler.

- a) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası,
- b) İhalenin adı, niteliği, türü, miktarı,
- c) Mal Alımı ihalelerinde teslim yeri, hizmet ve yapım ihalelerinde ise işin yapılacağı yer,
- d) İhale konusu işe başlama ve bitirme tarihi,
- e) Uygulanacak ihale usulü, ihaleye katılabilme şartları ve istenilen belgelerin neler olduğu,
- f) Yeterlik değerlendirilmesinde uygulanacak kriterler,
- g) İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı,
- h) İhale dokümanının nerede görülebileceği ve hangi bedelle alınacağı,
- i) İhalenin nerede hangi tarih ve saatte yapılacağı,
- j) Teklif ihale saatine kadar nereye verileceği,
- k) Teklif ve sözleşme türü,
- l) Teklif edilen bedelin yüzde 3'ünden az olmamak üzere isteklilerce belirlenecek tutarda geçici teminat verilmesi,
- m) Tekliflerin geçerlilik süresi,
- n) İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceğinin ilanda olması gereklidir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde belirtilen, ilan süre ve esasları ile standart formlara uygun olmayan ilanlar geçersizdir.

Ancak ilan sürelerine uyulmaması halleri hariç yapılan ilanların Standart Formlara uygun ya da "İhale dokümanında belirtilmeyen hususlara ilanlarda yer verilemez" hükümlerine uygun olmadığına anlaşılması durumunda, ilanların yayımlanmasını takip eden 10 gün içinde olmak kaydıyla hatalı hususlar için düzeltme ilanı yapılmak suretiyle ihale gerçekleştirilebilir. Bu konu ile ilgili Kamu ihale Kurumuna yapılan şikâyetlerde genelde ihale ilanında bulunması zorunlu hususlara yer verilmemesi ve ihale

dokümanı ile ihale ilanında belirtilen hususların birbiriyle çelişmesidir. İhale ilanı ve dokümanlarını hazırlayan idarelerin bu konuya dikkat etmeleri gerekmektedir.

3.3.5 İhale Dokümanının Satılması

İhale konusu işle ilgilenen bütün isteklilerin inceleyerek bilgi sahibi olmalarını temin etmek amacıyla ihale dokümanının ihaleyi yapan idarede bila bedel görülmesi mümkün bulunmaktadır. Keza, kanununun temel ilkeler arasında sayılan “Saydamlık” ilkesinin gereği de budur. Elektronik Kamu Platformu (EKAP) uygulaması kapsamında Ekim 2011 tarihinden itibaren ihale dokümanı ilgili idaresince gösterilebileceği gibi doküman alınması ve sisteme işlenmesi Ekap ihale platformu üzerinden yapılmaktadır. İhaleye katılmak isteyen adayların ve isteklilerin bu dokümanları satın almaları zorunlu kılınmıştır. Bu ise ihaleye katılmak isteyen isteklilerin sorumlu şekilde teklif vermelerinin temin edilmesi ve zeyilname düzenlenmesi halinde yapılan değişikliklerin isteklilere duyurulabilmesine yöneliktir.

İhale dokümanlarının satış hakkı sadece idareye aittir.

Konu ile ilgili Kamu İhale Kurumuna yapılan şikâyet başvurularının konusu, genelde ihale doküman bedelinin idareler tarafından çok yüksek belirlendiği yönündedir. Uygulamanın nedeni, idarelerin ihale konusu iş ile gerçekten ve ciddi olarak ilgilenen firmaları seçmek istemeleri olabilir. Ancak bu tür bir uygulama katılım sayısını düşürerek rekabeti engelleyecek şekilde olduğundan mevzuata aykırıdır.

İlanlarda giderilmesi mümkün olan nitelikte hataların olabileceği dikkate alınarak ihtiyaçların temin edilme sürecini geciktirmemek amacıyla idarece ilanların yayınlanmasını takip eden 10 gün içinde hatalı hususlar için zeyilname yapılmak suretiyle ihale gerçekleştirilmesine imkân tanınmıştır.

Zeyilnamenin konusu maddi veya teknik hata ve eksiklikler olduğundan, herhangi bir hata ve eksiklik bulunmayan hallerde (ilanda yer alan hususlarla ilgisi olmasa bile) ihale dokümanına zeyilname ile yeni bir hususun ilave edilmesi veya çıkarılması uygun değildir. Örneğin onay belgesinde ve idari şartnamede fiyat farkı verilmeyeceği belirtilmiş iken, daha sonra düzenlenecek bir zeyilname ile fiyat farkı verileceği yönünde değişiklik yapılması mümkün değildir. Çünkü ortada bir hata veya eksiklik yoktur; fiyat farkı verilmesi idarenin takdiri olduğundan idarenin bu konudaki iradesini

ihale süreci içerisinde değiştirmek istemesi halinde, mevcut ihalenin iptal edilerek yeniden ihaleye çıkılması gerekmektedir. (Altun, 2004)

Diğer taraftan zeyilnamenin ihale tarihinden en az 10 gün önce isteklilerin eline ulaşması öngörüldüğüne göre, Kanun' un 13. maddesinin (b) bendi uyarınca ihale tarihinden 7 veya 14 gün önce ilan edilen işlerde zeyilname uygulaması fiilen mümkün değildir (Altun, 2004).

Zeyilnamenin iadeli taahhütlü mektupla gönderilmesi esastır.

3.3.6 İhale Dokümanı Hazırlanırken Dikkat Edilecek Hususlar ve Çıkabilecek Sorunlara Çözüm Önerileri

İhalesi yapılacak olan bütün işlerin ihale dokümanı hazırlanmalıdır. Yapım işinin özelliğine göre hazırlanan teknik şartnamenin ihale dokümanında yer alması gerekir. İhale dokümanında yer alan bilgiler birbirleriyle çelişmemeli ve çakışmamalıdır. İhale dokümanı olmayan iş idari ve teknik yönden taahhüt sahibi ve iş sahibi arasında uyumsuzluklara yol açacağı gibi ihale dokümanı içerisinde birden fazla aynı bilgiyi farklı şekilde ele alan dokümanda bulundurulmamalıdır. Bazen idarelerin gözünden kaçmakla birlikte ön proje aşamasında yapılan projeler uygulama projesine gelinceye kadar değişiklik göstermesine rağmen hem uygulama hem de ön proje ihale dokümanında kullanılabilmekte; ihale aşamasından sonra bunun farkına varılmakla birlikte iş yapılırken yüklenici ve kontrol teşkilatı arasında bu hususta uyumsuzluklar çıkabilmektedir.

İhaleye karşı olabilecek şikâyetleri aza indirmek ve şikâyetlere karşı daha kolay savunma vermek için ihale dokümanı KİK tarafından hazırlanan standart formlara uygun olmasına özen gösterilmelidir.

Konu ile ilgili olarak Kamu İhale Kurumu çok sayıda şikâyet başvurusu yapılmıştır. Yapılan incelemelerde, uygulama projelerinin bitirilmeden ilana çıkıldığı, ihale dokümanlarının her suretinin idare tarafından onaylanması gerekirken, dokümanın CD ortamında verildiği, ihale doküman bedeli çok yüksek tutularak rekabetin engellendiği, ihale dokümanların da eski standart formlara yer verildiği, ihale ilanı ile diğer dokümanlardaki bilgilerin uyuşması gerekirken (örneğin teklif geçerlilik süresi, ihale ilanında en az 90 takvim günü, idari şartnamede ise en az 60 takvim günü olarak

belirlenmesi). Evraklar arasında çelişkiler bulunduğu, ihale planında benzer işlerde yer verilmemiş olduğu tespit edilmiş ve bu tespitlere dayanılarak ya ihalelerde düzeltici işlemlere gidilmiş ya da ihaleler iptal edilmiştir.

3.4 TEKLİFLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İsteklilerin başvuru dosyaları ihale saatinden önce kapalı bir zarf içerisinde tutanakla teslim alınır. İhale başladığında teklifler açılır ve isteklilerin teklif dosyaları ön inceleme yapılarak teminatların yeterli olup olmadığı, iş bitirme belgelerinin yeterli olup olmadığı, teklif mektuplarının ve/veya cetvellerinin standartlara uygun olup olmadığı tespit edilerek tutanak altına alınır.

3.4.1 Tekliflerin Sunumunun Şekli ve İçeriği

Teklif mektubu ve geçici teminat da dâhil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak şartnamede istenilen bütün belgeler bir zarfa veya pakete konulur. Zarfın veya paketin üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanarak, mühürlenir veya kaşelenir. (Yapım İşleri Uygulama Yönetmeliği).

Teklif mektupları ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar ya bizzat idareye verilir veya iadeli taahhütlü olarak postayla gönderilebilir. Teklif mektubunda silinti kazıntı olmamalıdır. İhalesi yapılan işe teklif edilen değer rakamla ve yazıyla yazılmalı ve birbiriyle çelişmeyecek şekilde anlaşılır olmalıdır. Birim fiyatlı ihalelerde teklif mektubunda aritmetik hata olmamalıdır. Mal alım ihalelerinde ihale dokümanlarına alternatif teklif verilebileceğine ilişkin kayıt konulmuşsa alternatif tekliflerinde teklif mektuplarında olduğu gibi gerekli şekil ve içerik şartlarına uygun şekilde hazırlanması gereklidir (Doğanyigit, 2003).

İstekliler tarafından ihale komisyonuna sunulan teklif mektubu şekil ve içerik bakımında kamu ihale kurumu tarafından belirlenen standart teklif mektuplarına uygun olmalıdır. Standart teklif mektuplarına uygun olarak sunulmayan teklif mektupları,

tekliflin esasını değiştirir eksiklik olarak sayılacağından geçersiz teklif olarak kabul edilecektir.

Bunların sonradan değiştirilmesi, düzeltilmesi ve eksiklerinin giderilmesi mümkün değildir.

İhale isteklilerince tekliflerin ihale dokümanında belirlenecek süre içersinde geçerli olması sağlanmıştır. Bu husus isteklilerin gerçekçi ve piyasa fiyatlarına uygun teklif vermelerini imknlı kılacaktır. Ancak idarece ihtiyaç duyulması halinde, teklif geçerlilik süresinin

a) Teklif ve sözleşme koşulları değiştirilmemek,

b) İsteklinin kabul etmesi koşuluyla,

c) En fazla ihale dokümanın da belirtilen teklif geçerlik süresi kadar, uzatılabilmesi mümkündür (Doğanyiğit, 2003).

İhale isteklilerinin teklif ettikleri ihale bedellerinin anlaşılamaması için, teklif edilen bedelin yüzde 3'nden az olmamak üzere, idareye verilecek geçici teminat tutarının tespiti istekliye aittir. İdare teklif edilen bedelin yüzde 3'nden az olmamak üzere istekli tarafından verilecek tutarda teminat almak durumundadır. (Dağ, 2003)

Her ne surette olursa olsun, idarece alınan teminatlar hacedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz. İhale sonuçlandıktan sonra geçici teminatların hemen iadesi gerekmektedir. Alışılmışın aksine sadece üzerinde ihale kalan isteklinin değil aynı zamanda ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi isteklinin teminatı da idarece tutulmaktadır. Bunun nedeni, ihaleyi alan istekli herhangi bir nedenle sözleşme imzalamaktan çekilirse idarenin ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi ile sözleşme imzalamasına zemin hazırlamaktır.

Kanun kapsamında bankalar ve özel finans kurumlarınca verilecek teminat mektuplarının kapsam ve şeklinin tespitinde kamu ihale kurumu yetkili kılınmıştır. Kamu İhale Kanununun da; teminat olarak teminat mektubu verilmesi durumunda bu teminat mektuplarının kapsam ve şeklinin mal, hizmet ve yapım işleri için ayrı ayrı hazırladığı uygulama yönetmelikleri eklerinde yer alan teminat mektubu standartlarına uygun olması zorunlu kılınmıştır. Geçici teminat mektuplarında geçerlilik süresi belirtilmesi gerekmektedir.

3.4.2 Tekliflerin Alınmasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Tekliflerin idari şartnameye uygun olarak sunulması esası unutulmamalıdır. İdari ve Teknik şartnamede istenilen tüm belgeler zarfa konulmalı; zarf üzerine isteklinin adı, soyadı ve ticaret unvanı, tebligat adresi, teklifin hangi iş için olduğu ve ilgili idarenin ismi yazılmış olmalı ve zarf yapıştırma yeri istekli tarafından imzalanmalıdır.

Zarf usulüne uymayan zarflar kesinlikle açılmamalı ve değerlendirilmeye alınmamalıdır.

Teklifler değerlendirilmesi zarfların açılmasıyla başlar ve zarflar kesinlikle teklifin verilme sırasına göre açılmalıdır.

Zarf açıldıktan sonra teklifler ve diğer belgeler huzurda gösterilmeli ve tutanakla kayıt edilmelidir.

Belgesi eksik veya teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun olmayan istekliler tespit edilmelidir.

3.4.3 Tekliflerin İhale Komisyonunca Açılması ve Değerlendirilmesi

İhale saatinde, ihale komisyonu kaç teklif verilmiş olduğunu bir tutanakla tespit eder. İsteklilerin de bulunduğu oturumda, teklif sayısı hazır bulunanlara duyurulur. İhale komisyonu daha sonra teklif zarflarının, şekil şartlarına uygun olup olmadıklarını (zarfların kapatılmış, kapatılan bölümü mühürlenmiş, istekli tarafından imzalanmış, idarenin ve işin adı ile isteklinin adı, adresi bulunup bulunmadığı) incelemeye başlar. Bu şartlara uygun olmayan zarflar açılmadan ihale dışı bırakılır. Bu durum bir tutanakla tespit edilir. Bu işlemten sonra, kalan zarflar yine sıra numarası dikkate alınarak açılır. Oturumda bulunan isteklilere, her bir isteklinin teklif ettiği fiyatlar okunur. İsteklilerin tekliflerinin ayrıntılı şekilde değerlendirilmesine geçilir. Teklifleri ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olmadığı belirlenen isteklilerin teklifleri değerlendirme dışı bırakılır. Teklifin esasını değiştirmeyecek nitelikte olan veya istekliden kaynaklanmayan bilgi eksiklikleri tamamlattırılabilir. Aritmetik hata bulunan teklifler değerlendirme dışı kılır.

İsteklilerin ekonomik ve mali yeterlikleri ile mesleki ve teknik yeterliklerinin değerlendirilmesi amacıyla istenilen her türlü bilgi, belge ve dokümanlar detaylı olarak incelenir.

İş deneyim belgelerine yazılacak iş tanımlamalarının bir standardı olmaması nedeniyle, bu belgelerin değerlendirilmesinde idareler zorlanmakta ve uygulama farklılıklarından dolayı istekliler mağdur olmaktadır. Bu sorunun giderilmesi için iş tanımlamalarının bir standarda bağlanması gerekmektedir.

3.4.4 İhalenin karara bağlanması ve çıkabilecek sorunlar ile çözüm önerileri

Yapılan değerlendirmeler neticesinde tebliğ kanun ve yönetmelikler gereği evraklarında eksik olmayıp değerlendirmeden eksiksiz şekilde geçen ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren istekliye ihale bırakılmalıdır. Çünkü İhalenin sonucu aşamasında kişinin yaklaşık maliyet üzerinden yaptığı kırım miktarının büyüklüğü önemli değildir. Eğer aşırı düşük sorgulamasını yasal çerçeve içinde yapmış ise teklifin ucuz olmasının komisyonu bağlayıcı özelliği olmamakla birlikte teklif ucuz olsa da sözleşmeye davet edilmelidir. Gerisi isteklinin sözleşmeyi imzalayıp imzalamamasıyla alakalıdır.

İhale kararı onaylanmadan önce birinci en iyi teklif ve ikinci en iyi teklifin yasaklı olup olmadıklarının teyit edilmesi şarttır.

İhale sonucundan sonra ihaleye giren isteklilerin teklif, başvuru belgeleri iade edilmez. Ancak diğer noter onaylı belgelerin geri verilmesinde sakınca yoktur. Aksi halde teklif belgesinin ihale sonucundan sonra işlem dosyasında olmaması şikayet konusu olabilecek ve ihalenin teklif sayısal verilere değişmesi gündeme gelecek karara bağlanmış ihale şaibeli konuma düşebilecektir.

İhalenin sonucu kararın onaylanmasından sonra 3 gün içinde tüm isteklilere bildirilmelidir. Bu bildirimler içerisinde tekliflerin nasıl değerlendirildiği ve uygun bulunmayan tekliflerin gerekçeleri de bildirilmelidir.

İstekliye olacak bildirimden sonra kanunda belirtilen süreler dahilinde sözleşme için beklenilmesi şarttır. Bunun aksi durumunda ihale sonucuna itiraz var ise sözleşme imzalanmış ve işe başlanılmış olacak ve ihale sürecinin değerlendirilmesi iş devam ederken olacaktır. Yer teslimi yapılmış olan işin ihale sürecinin tekrar incelenmesi gerek işi alan firma için gerekse idare için zorluk çıkaracağı bilinmelidir.

İhale eğer iptal ise bu kararda dosya alan tüm isteklilere posta ile yollanmalıdır. Komisyon kararı ile idarenin tüm teklifleri reddederek ihaleyi iptal etme yetkisi vardır. Bu durumda gerekçeli olarak dosya alan firmalara posta ile bildirilmelidir.

3.4.5 Yüklenici İle Sözleşme İmzalanması

Üzerinde ihale kalınan istekliyle imzalanan sözleşme kanunlara ve ihale Dokümanına uygun şekilde hazırlanmalıdır. Aksi durumda söz konusu işin yapımında çıkabilecek sorunların çözüm arandığı sözleşme yok hükmü kazanarak ihalenin iptaline sebep olabilir. Kesin teminat yatırılmadan istekliyle sözleşme imzalanmamalıdır. Sözleşme idare tarafından hazırlanmalıdır. Ekonomik açıdan avantajlı birinci istekliye gönderilen sözleşmeye davet tebligatından 10 gün geçmeden ekonomik açıdan avantajlı ikinci istekliyle sözleşme imzalanmamalıdır.

3.4.6 Acemler Köprülü Kavşağının İhale Sürecinin İncelenmesi

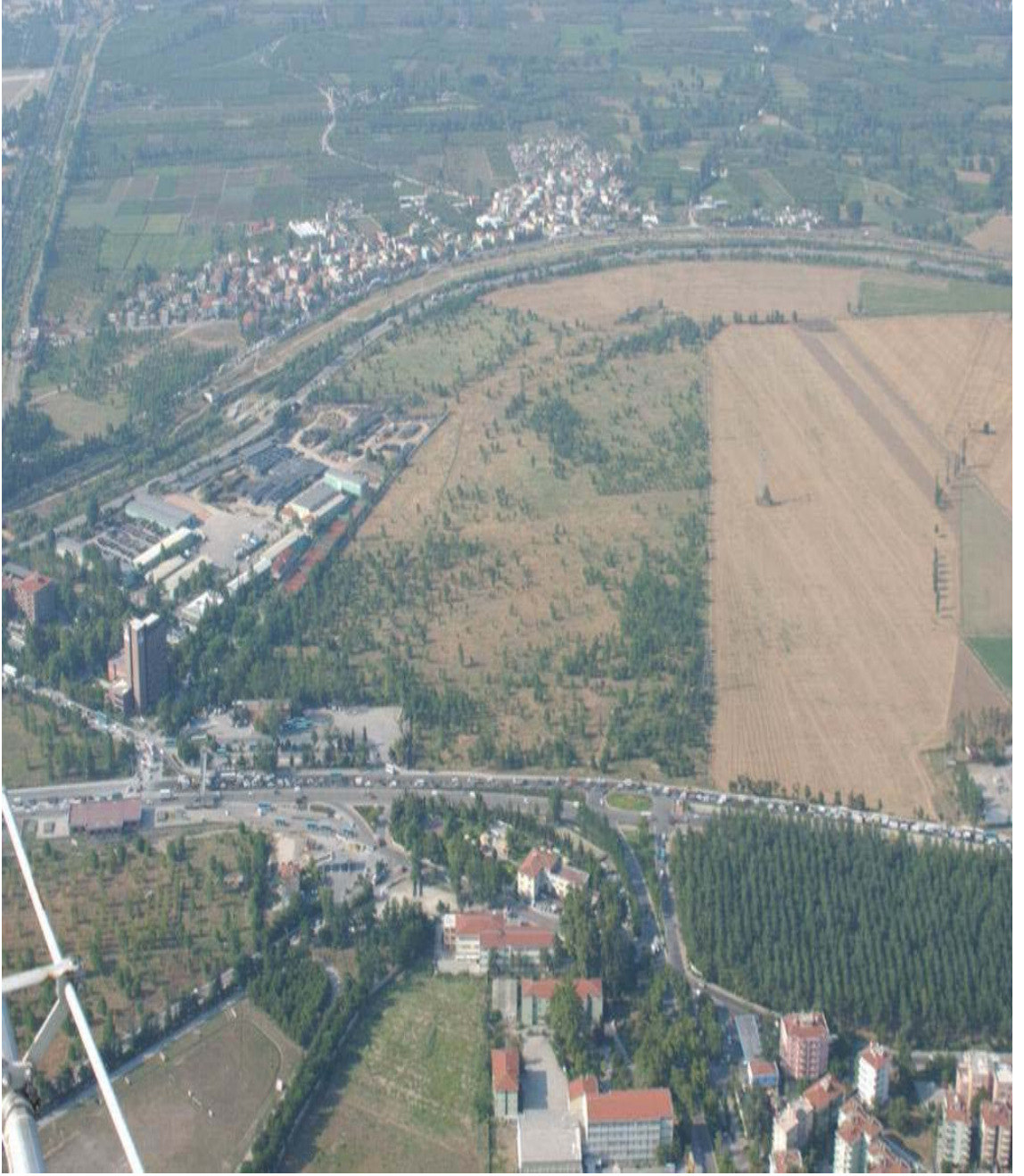
Bursa’ da ulaşımı rahatlatmak için yapımına karar verilen acemler köprülü kavşağı inşaatı işi davalık konusu olarak yapım süreci uzatılmıştır. Acemler köprülü kavşağının ihale sürecinde itiraz konuları ile sonuçlarını irdeleyerek meydana gelen olumsuzlukları tespit edeceğiz.

Bursa kenti şekil 3.1’ de görüldüğü gibi Uludağ’ın eteklerinde doğu ve batı doğrultusunda uzunlamasına yapılaşan ve gelişen bir şehirdir. Doğu ve batı aksının ortasında acemler bölgesi kalmaktadır.

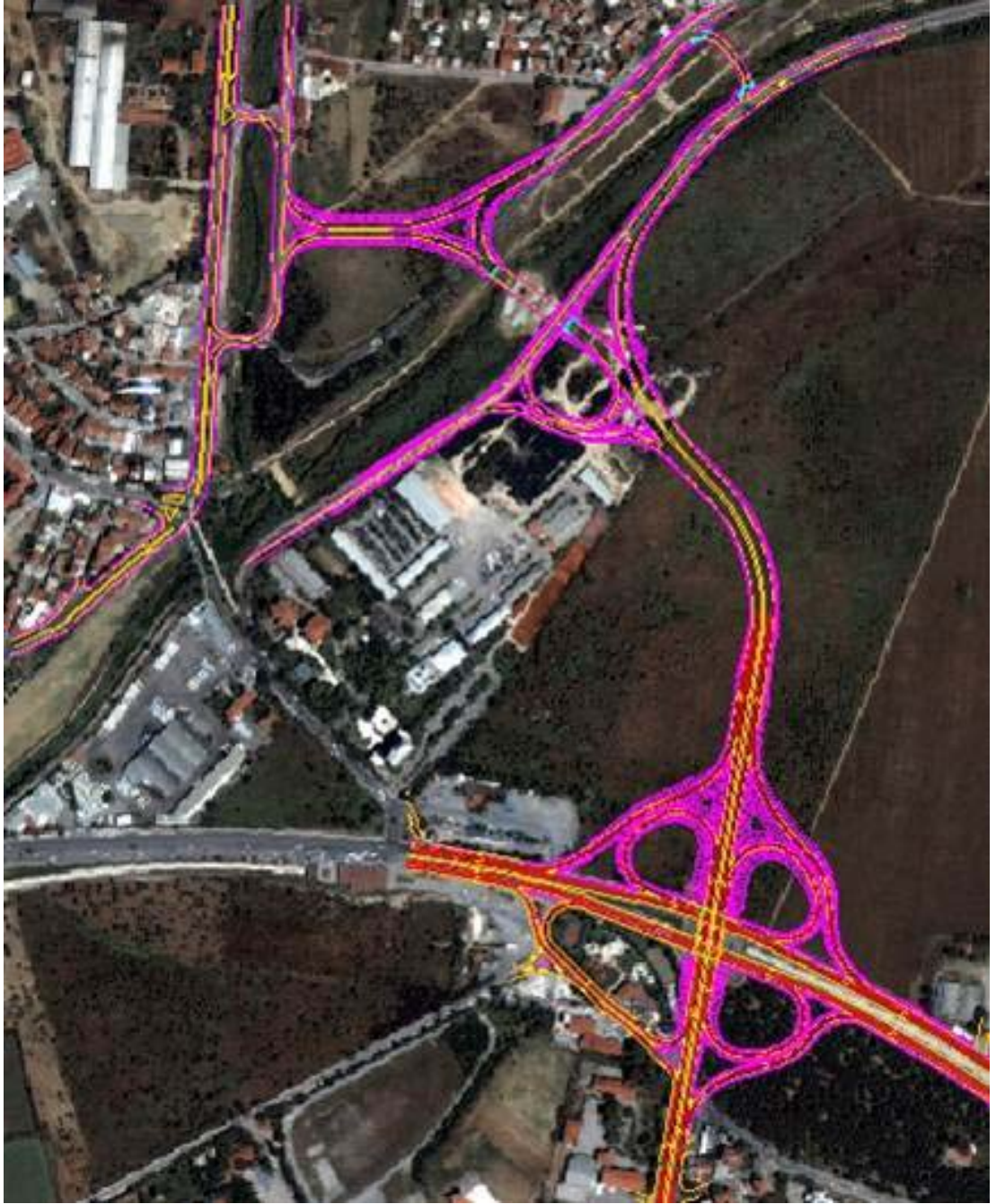
Bursa kent bütününe ilgilendiren konulardan birisi, şehir içinden geçen devlet yolunun şehir içi trafiğine hizmet vermekte yetersiz kalmasıdır. 1996 yılında müşavirlik şirketi tarafından yapılan çalışma sonucu Ankara İzmir devlet yolunun yakın çevre yoluna bağlantısının sağlanması zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Yakın çevre yolu olarak adlandırılan ve kenti doğu batı istikametine geçen arterin şehir içindeki devlet yoluna bağlantısı acemler köprülü kavşağı ile sağlanacaktır.

Şekil 3.1: Bursa kenti uydu görüntüsü

Şekil 3.2: Acemler köprüsü kavşağı yapılan bölge (Paşa çiftliği)

Şekil 3.3: Acemler köprülü kavşak planı

Acemler kavşağı' nın projelendirme aşamasında, tüm kavşak alternatifleri irdelenmiş olup, daha önce yapılan kavşak sayım sonuçlarındaki trafik yükleri esas alınarak şekil3.3' deki gibi yonca yaprağı şeklinde projelendirilmiştir.

Acemler, yakın çevre yolu ve Ankara İzmir yolu kesişiminin de düzenlenmesiyle yonca yaprağı tipindeki kavşak, kesişmesiz olarak trafiğin her yönde akmasını sağlamaktadır. Yatay ve

düsey geometri, ayrılma ve katılma şeritleri olabildiğince standartların üzerinde alınmıştır.

Acemler kavşağı yonca yaprağı şeklinde gerçekleştirildiğinde; Ankara İzmir yolu, yakın çevre yolu ve kent merkezine bağlanan trafiği aynı noktada toplayıp dağıtmakta ve bunu tek bir noktadan kesintisiz sağlayarak güvenli bir trafik düzeni oluşturmaktadır.

Yakın çevre yolu ile Ankara İzmir devlet yolunun bağlantısının sağlanması için yonca tipli katlı kavşağın yapılması Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu' nun 19.09.1996 gün ve 227 sayılı kararı ile uygun bulunarak 1/5000 ölçekli nazım imar planı değişikliği ile planlara işlenmiştir. Şekil 3.2' de görüldüğü gibi bölgenin trafik çözümü için mevcut yapılaşma ile birlikte kavşağın kuzeyindeki paşa çiftliği arazisi ile yakından ilişkisi olduğu anlaşılmıştır.

Şekil 3.4: Paşa çiftliği ve acemler köprüsü kavşağı

Kara yolları genel müdürlüğü ile Büyükşehir belediye başkanlığı arasında 22.02.2002 tarihinde yapılan protokol gereği acemler köprüsü kavşak inşaat işlerinin Karayolları 14. Bölge müdürlüğüne yapılmasına karar verilmiştir. Karayolları protokol gereği 2002 yılında acemler köprüsü kavşak inşaatına başlamıştır. Ancak Paşa Çiftliği sahiplerinin, Çiftliğin bir bölümünün kavşak inşaatı için kamulaştırılmasına karşı çıkması (şekil 3.4) ve proje nedeniyle bölgede yapılan imar planı değişikliğinin iptal edilmesi istemiyle Bursa Bölge İdare Mahkemesinde açtığı davada, idarenin işleminin iptal edilmesine ve

inşaatın durdurulması yönünde karar çıkmıştır. Mahkeme kararlarına itiraz edilmesi ve sürecin uzamasıyla yarım kalan kavşak inşaatı yapım işini Büyükşehir belediyesi, Karayolları 14. Bölge müdürlüğünden devri alarak, belediye kaynaklarıyla yapmaya başlamıştır. Belediye encümeninin 22.06.2004 tarihli kararı ile kamulaştırma kıymet takdiri yapılmıştır. Ancak söz konusu parsel sahiplerinin belirlenen kamulaştırma bedellerine itiraz ederek dava açmışlardır. Dava sonucunda mahkeme, ilgili belediyenin kıymet takdiri yaparken daha önce açılan kamulaştırma bedellerinde kesinleşen rakamları kullanmamış olması ve bilirkişilerin belirlemiş oldukları kamulaştırma bedelinin kıymet takdirinde esas alınmasına karar vermiştir. Bu mahkeme kararı kamulaştırılan diğer parsellerde emsal olmuş ve bütün kamulaştırılan parseller ile ilgili kamulaştırma bedeli itirazı davası açılmıştır.

2004 yılında paşa çiftliği sahibinin açtığı ayrı bir davada; bilirkişilerin hazırlamış olduğu raporda acemler bölgesinde azalan trafik yükünden ve yonca tipi kavşak yapılmasının uygun olmadığı belirtilerek köprülü kavşak yapılmasının iptali istenmiştir.

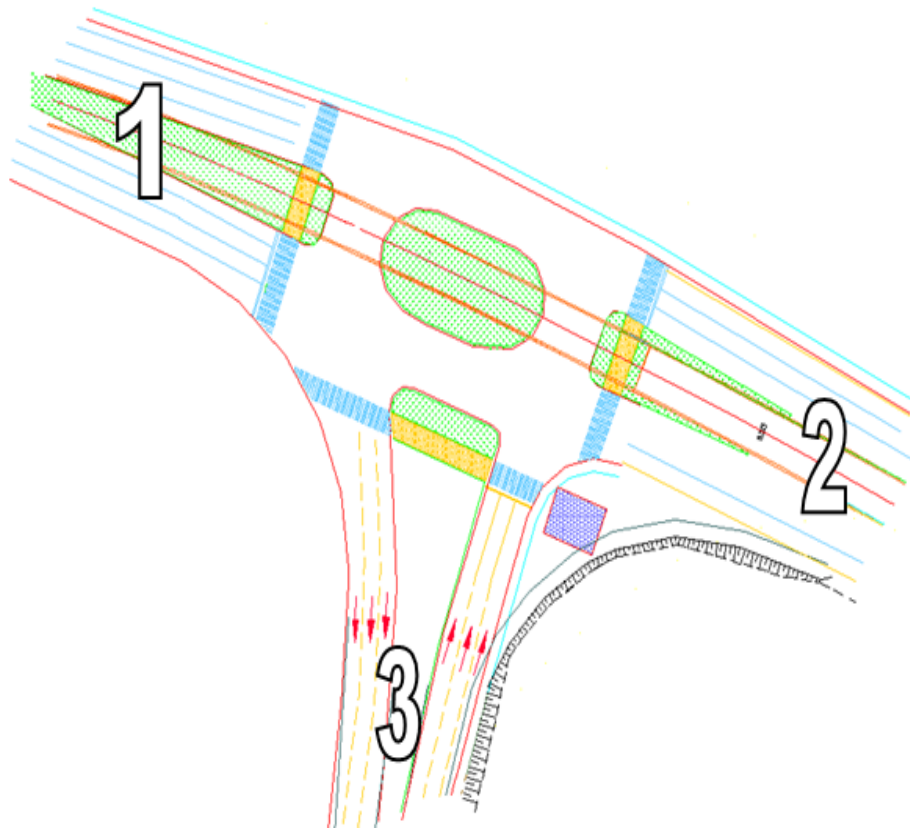

Şekil 3.5: Acemler bölgesi trafik yoğunluğu

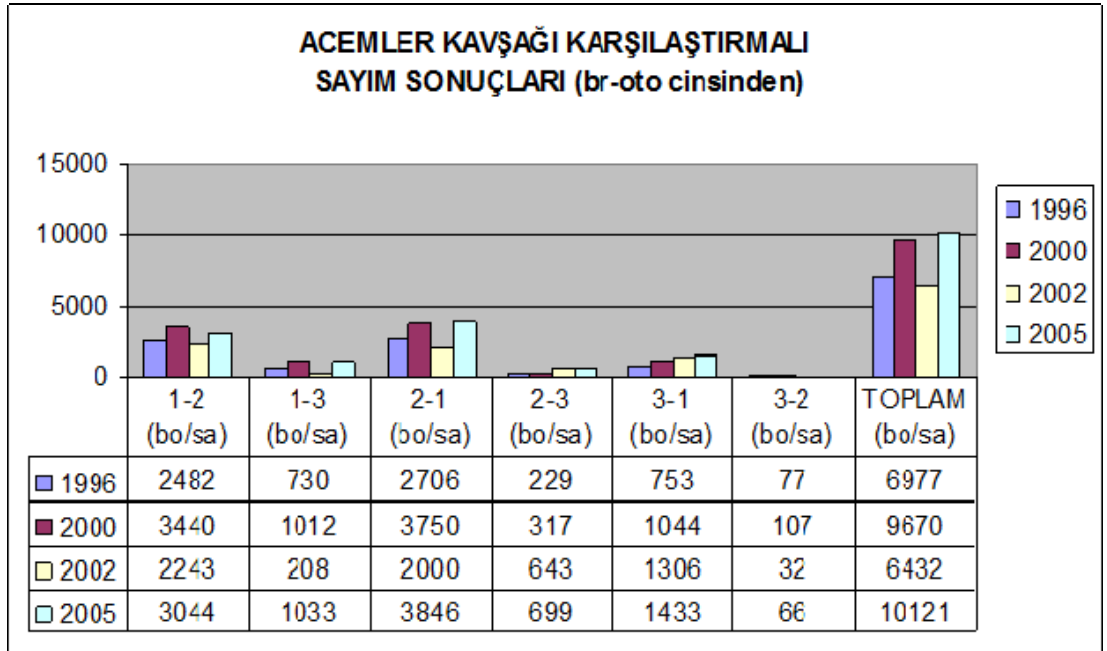
Şekil 3.6: Ankara İzmir yolu trafik yoğunluğu

Şekil 3.7 ve Tablo 3.1’ de yer alan trafik sayım verilerine göre 2000 yılı ile 2002 yılları arasında acemler bölgesinde trafik yükünün azaldığı görülmektedir. 2002 yılında azalan trafik yükü bursa hafif raylı sistemin hizmete girmesinden kaynaklanan trafik yük azalımıdır. Bursa hafif raylı sistemi’ nin vatandaşa ücretsiz hizmet sunması ve hafif raylı sistemin çalışmaya başlamasıyla bu hatta çalışan özel minibüslerin trafikten çekilmesi 2002 yılı trafik yükünü azaltmıştır. Daha sonraki yıllarda yapılan trafik sayımları bu azalmaya karşın artarak devam ettiğini göstermektedir. Şekil 3.5 ve şekil 3.6’ da görüldüğü gibi acemler bölgesinde azalan trafik yükü olmadığı aksine her geçen yıl artan trafik yükü olduğu gözükmemektedir. Artan trafik yükü acemlere kavşak yapma ihtiyacını doğurmaktadır.

Şekil 3.7: Acemler kavşağı trafik akım yönleri

Tablo 3.1: Acemler Kavşağı Karşılaştırmalı Sayım Sonuçları (br-oto cinsinden)

Karayolları 14. Bölge müdürlüğü tarafından 2002 yılında inşaatına başlanan acemler köprülü kavşağı ile ilgili çeşitli davalar açılarak yürütme durdurulmuştur. Dava süreci 4 yılı sürmüş ve Danıştay 6. Dairesinin 2006 yılı ocak ayında verdiği yürütmeyi durdurma iptal kararı ile acemler köprülü kavşak projesi başlamıştır. 27.02.2006 yılında acemler köprülü kavşak inşaatına başlanarak 180 günde inşaat işleri bitirilerek kavşak hizmete açılmıştır. Yaklaşık 1 yılda bitecek olan acemler köprülü kavşak imalatları açılan davalarla yapımı, 3 yıl kadar uzatılmıştır.

İzmir yönünden gelen ve kuzeye Yalova yönüne gitmek isteyen trafiğin bağlantısını sağlayan Acemler köprülü kavşağı yapımının planlandığı bölge, paşa çiftliğiyle yakından ilişkili olması ve paşa çiftliği sahiplerinin acemler köprülü kavşağında kullanılan arazi bakımından kavşak yapımına itiraz edeceği aşikardır. Acemler köprülü kavşağı yaklaşık 9 000 000 tl kamulaştırma bedeli verilerek, 8 500 000 tl inşaat maliyeti ile yapılmıştır. Acemler köprülü kavşak yapımında mümkün olduğunca az arazi kullanımını sağlamak ve kamulaştırma maliyetlerini azaltmak için acemler köprülü kavşağından 12.7 km önce yapılan otosansit kavşağı, 8,5 km önce yapılan yüksek ihtisas kavşağı ve 2,2 km sonra yapılan Orhaneli kavşağı gibi batçık olarak yapılabilirdi. Böylece inşaat maliyeti kadar kamulaştırma bedeli verilmemiş olurdu. Mahkemelik olan arazi sorunları büyük ölçüde ortadan kaldırılarak köprülü kavşak yapım süresi kısaltılarak hizmete açılırdı.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Devletler, yatırımlarını vatandaşların yaşamlarını kolaylaştırmak ve refah düzeylerini arttırmak için yaparlar. Devletler; kaynaklarını verimli bir şekilde kullanabilmek için, yatırımlarını belli bir düzen içerisinde şeffaf, katılımcı, hak ve adalete uygun bir sistem içerisinde yaparlar. Dünyada hızla gelişen teknolojiyle, değişen tüketim ürünleri ve yapım tekniklerine tam olarak cevap veremeyen kamu ihale sistemlerinin değişmesi ve yenilenmesi gerekmektedir. Ülkemizde kullanılan 2886 sayılı Devlet İhale Yasası; mali kaynakların ekonomik kullanılmasını sağlamadığı ve yatırımların programlara uygun şekilde gerçekleştirmediği zamanla anlaşılmıştır. Üniversitelerin, kamu kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve mesleki odaların görüş ve önerileri alınarak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hazırlanarak 2003 yılında yürürlüğe girmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile getirilen devrim niteliğinde olan elektronik ortamda ihale yapılabilme imkanı günümüzde tam olarak gerçekleştirilememiştir. Bunun yanında, sisteme dahil edilen Ekap sistemi sayesinde ihale verilerinin elektronik ortama belli bir düzenle girilmesine ve satılmasına rağmen yeterli değildir. Gelişen teknolojik imkanlar kullanılarak, bütün ihalelerin elektronik ortamda yapılarak daha şeffaf ve katılımcı bir şekilde ihalelerin gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır. Elektronik ihaleyle; farklı şehirlerde, birbirlerini tanımayan ve yüz yüze görüşmeyen isteklilerin ihaleye katılmaları kolaylaşacak ve katılımcı sayısının artırılması sağlanacaktır. Böylece İhale sürecinde meydana gelen suistimallerin gerçekleşmesi engellenmiş olur.

Kamu ihale kanunu'nda açıkça belirtilen, ihale yapma şartları tam olarak sağlanmadan ihale yapılmamalı. İhale öncesi, ihale süreci ve ihale sonrası yapılması gereken iş ve işlemlerin eksiksiz olarak yapılması gerekir. Aksi takdirde aceleler köprülü kavşağı ihalesinde olduğu gibi, kamulaştırma işlemleri tam olarak bitirilmeden ihaleye çıkılması işin yapım sürecini olumsuz etkileyecektir. İnşaatı 180 günde biten köprülü kavşağın yapımı, zamanında bitirilmeyen kamulaştırmalardan dolayı 4 yıl sürmesine sebep olmuştur.

Günümüzde kamu idarelerinin ödemelerine esas olan hak edişler her idarede farklı bir düzen ve sistemde gerçekleşmektedir. Yükleniciler her idareye farklı uygulama ve format da hak ediş düzenlemektedirler. Kamu ihale ödemelerini belli bir düzenle kontrol altına almak ve idarelerin ödeneklerini verimli bir şekilde kullanabilmeleri, gelir giderlerini dengelemelerini sağlamak için, idareler kamu hak ediş ödemelerini belli bir standartta yapmalıdırlar.

Kamuda ihale hazırlama ve yapma görevi bulunan personellerin bilgi eksikliğinden dolayı yanlış kararlar aldığı ve birçok isteklinin mağdur olduğu Kamu İhale Kurumu' na yapılan şikâyetlerle sabittir. Yasal bir düzenlemeyle Kamu İhale Kurumu' nun, kamu personellerine yönelik düzenli eğitim vermeleri sağlanmalıdır. Böylelikle Kamu İhale Kanunu'nun güncellenen maddelerinden ve bilgi eksikliğinde dolayı personelin hata yapmaları engellenmiş olur.

Her geçen gün gelişen teknoloji yanında değişen ihtiyaçların karşılanmasında zamanla 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu tam anlamıyla cevap veremeyecek ve defalarca değişime uğrayacak, belki tamamen uygulamadan kaldırılacaktır. Kanun yapıcılarının, daha şeffaf, adil, katılımcı ve rekabetin mümkün olduğu kadar çok olmasını sağlayacak

kanun düzenlemeleri yapmalarını gerçek anlamda ilke edinmeliler. Bu tez çalışmasında kamuda ihale hazırlayan ve komisyonlarda görev yapan bir mühendis gözüyle Kamu İhale Kanunu'nun uygulamada karşılaşılan sorunlarını tespit ederek çözüm nerileri sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Abacıoğlu, M., Açıklamalı-İçtihatlı Kamu İhale Kanunu ve Uygulaması, Seçkin Yayınları, Ankara, 2004.

Altun, M., 2004, Yeni Kamu İhale Düzeni, Uygulama Esaslarının Açıklanması, Yaklaşım Yayınları

Doğanyigit, S. 2003, Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, SeçkinYayınevi,

KAYNAKÇA

Diğer Yayınlar

Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği “Avrupa Birliğinde Kamu İhaleleri
www.deltur.cec.eu.int

Gök, Y., Kamu İhale Mevzuatı Semineri Ders Notları, 2009

İğdeler, S., Kamu İhale Kanunu Sözleşmeleri Kanununun getirdiği Yenilikler,
İnceleme Araştırma Raporu, (www.icisleri.gov.tr)

Kamu alımları izleme raporu 2012

Oder B. , 2001, “Devlet İhale Kanun Tasarısı”, Sempozyum, Ankara

T.C. Resmi Gazete, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu. (24648), 22.01.2002.

T.C. Resmi Gazete, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu. (24648),
22.01.2002.

T.C. Resmi Gazete, Yapım İşleri Uygulama Yönetmeliği. (27159), 04.03.2009.

www.kik.gov.tr, 05.03.2012

EK:2 YAKLAŞIK MALİYET İCMAL TABLOSU

YAKLAŞIK MALİYET İCMAL TABLOSU

YAPIM İŞİNİN ADI :

SIRA NO	İŞ KISIMLARI	TUTAR (TL)
1	
2	
3	
4	
5	
6	
...	
...	
n	
Tabloya gerektiği kadar satır eklenecektir.		
TOPLAM (KDV hariç)		

DÜZENLEYENLER

Adı Soyadı	Adı Soyadı	Adı Soyadı
Görevi	Görevi	Görevi
İmzası	İmzası	İmzası

Uygundur
.. / .. / ..

Adı SOYADI
Unvanı
İmzası

Eki: İş kısımlarına ait yaklaşık maliyet hesap cetvelleri

EK-3 : İHALE DOKÜMANI ALINDI BELGESİ

[İdarenin anteti]

İhale kayıt numarası
İdarenin adı :
İşin adı :
[son başvuru/ihale] tarih ve saati : ___ / ___ / ___ günü, saat ___ : ___
[ön yeterlik başvurusunun / yeterlik başvurusunun
/ihale teklif zarfının] : ___ / ___ / ___ günü, saat ___ : ___
verildiği/postadan alındığı tarih ve saat
Sıra no :

[ÖN YETERLİK BAŞVURUSU / YETERLİK BAŞVURUSU / TEKLİF ZARFI] ALINDI BELGESİ

.[aday/isteklinin adı ve soyadı/ticaret unvanı]'na ait [ön yeterlik başvurusu/yeterlik başvurusu/ihale teklif zarfı], yukarıda belirtilen sıra numarası ile teslim alınmıştır.

Teslim Alan İdare Yetkilisininin

Adı SOYADI

Görevi

İmza

EK-4: TEKLİF ZARFLARININ İHALE KOMİSYONUNCA TESLİM ALINDIĞINA DAİR TUTANAK

<i>[İdarenin anteti]</i>	
İhale kayıt numarası	:
İdarenin adı	:
İşin adı	:
<i>[son başvuru/ihale]</i> tarih ve saati	: __/__/____ günü, saat __:__
Tutanağın düzenlendiği tarih ve saat	: __/__/____ günü, saat __:__

[ÖN YETERLİK BAŞVURUSU /YETERLİK BAŞVURUSU / TEKLİF ZARFLARININ] İHALE KOMİSYONUNCA TESLİM ALINDIĞINA DAİR TUTANAK

SIRA NO	<i>[Adayın/İsteklinin] ADI VE SOYADI/UNVANI</i>
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
...	
...	
n	

Tabloya gerektiği kadar satır eklenecektir.

[ön yeterlik değerlendirmesinin/yeterlik değerlendirmesinin/ihalenin] başladığı saate kadar yukarıda dökümü bulunan (.....) adet [ön yeterlik başvuru /yeterlik başvurusu/ teklif zarfı], idare marifetiyle Komisyonumuza ulaşmıştır. [Ön yeterlik değerlendirme/Yeterlik değerlendirme/İhale] saatine kadar saklanmış olan [ön yeterlik başvurusu/yeterlik başvurusu/ teklif zarfları] ekte olup __/__/____ tarihinde, saat __:__'da teslim alınmıştır.

Teslim Eden

Teslim Alan İhale Komisyonu

İdare Yetkilisi	Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Adı SOYADI	Adı SOYADI	Adı SOYADI	Adı SOYADI	Adı SOYADI	Adı SOYADI
Görevi		Komisyonadaki	Komisyonadaki	Komisyonadaki	Komisyonadaki
		sıfatı	sıfatı	sıfatı	sıfatı
İmza	İmza	İmza	İmza	İmza	İmza

EKLER :

EK-1) adet [ön yeterlik başvurusu / yeterlik başvurusu / ihale teklif zarfı].

EK-5 : TEKLİF ZARFLARINA İLİŞKİN İHALE KOMİSYONU TUTANAĞI

İhale kayıt numarası :
İdarenin adı :
İşin adı :
[Son Başvuru / İhale] tarih ve saati : _ / _ / _ günü, saat _ : _
Bu tutanak, _ / _ / _ günü, saat _ : _ 'da düzenlenmiştir.

UYGUN OLMADIĞI İÇİN DEĞERLENDİRMEYE ALINMAYAN [ÖN YETERLİK BAŞVURUSU / YETERLİK BAŞVURUSU / TEKLİF] ZARFLARINA İLİŞKİN İHALE KOMİSYONU TUTANAĞI

SIRA NO	[isteklinin/adayın] ADI ve SOYADI TİCARET UNVANI	DEĞERLENDİRMEYE ALINMAMA NEDENİ
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
...		
...		
n		

Yukarıda dökümü bulunan ... (.....) adet [ön yeterlik başvuru / yeterlik başvurusu / teklif], zarfı, yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince uygun olmadığı için, açılmadan değerlendirmeye alınmamıştır.

İHALE KOMİSYONU

BAŞKAN
Adı SOYADI

İmza

ÜYE
Adı SOYADI
Komisyondaki
sıfatı

İmza

ÜYE
Adı SOYADI
Komisyondaki
sıfatı

İmza

ÜYE
Adı SOYADI
Komisyondaki
sıfatı

İmza

ÜYE
Adı SOYADI
Komisyondaki
sıfatı

İmza

EK-6 GEÇİCİ TEMİNAT MEKTUBU

GEÇİCİ TEMİNAT MEKTUBU

[Muhatap İdarenin Adı]

___/___/___
No:.....

İdarenizce ihaleye çıkarılan *[işin adı]* işine istekli sıfatıyla katılacak olan *[isteklinin adı ve soyadı/ticaret unvanı]*'nın 4734 sayılı Kanun ve ihale dokümanı hükümlerini yerine getirmek üzere vermek zorunda olduğu geçici teminat tutarı olan *[geçici teminatın tutarı]*¹ *[bankanın adı]* garanti ettiğinden, 4734 sayılı Kanun ve ihale dokümanı hükümleri çerçevesinde; geçici teminatın gelir kaydedileceği hallerin ortaya çıkması halinde, protesto çekmeye, hüküm ve adı geçenin iznini almaya gerek kalmaksızın ve adı geçen ile idareniz arasında ortaya çıkacak herhangi bir uyuşmazlık ve bunun akıbet ve kanuni sonuçları dikkate alınmaksızın, yukarıda yazılı tutarı ilk yazılı talebiniz üzerine derhal ve gecikmeksizin idarenize veya emrinize nakden ve tamamen ve talep tarihinden ödeme tarihine kadar geçen günlere ait kanuni faiziyle birlikte ödeyeceğimizi *[bankanın adı]*'nın imza atmaya yetkili temsilcisi ve sorumlusu sıfatıyla ve *[bankanın adı]* ad ve hesabına taahhüt ve beyan ederiz.

Bu teminat mektubu/...../.....² tarihine kadar geçerli olup, bu tarihe kadar elimize geçecek şekilde tarafınızdan yazılı tazmin talebinde bulunulmadığı takdirde hükümsüz olacaktır.

[bankanın adı]
[bankanın şubesinin adı] Şubesi
[banka] yetkililerinin
İsim, unvan ve imzası

NOT: 1-a)Yabancı bankaların veya benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantilerine dayanılarak verilecek mektuplarda, kontrgarantiyi veren yabancı banka veya kredi kuruluşunun ismi ve teminatın kontrgarantili olduğu belirtilecektir. Teklife esas para birimi Türk Lirası ise kontrgarantilere dayanılarak verilecek teminat mektupları Türk Lirası üzerinden düzenlenecektir.

1-b) İdari şartnamenin "Teklif ve ödemelerde geçerli para birimi" başlıklı maddesinde yabancı para birimi veya yabancı para birimleri cinsinden teklife izin verilmesi durumunda; istekliler, teminat mektuplarını tekliflerine esas para birimi cinsinden düzenleyeceklerdir.

2- Teminat mektubunun Türk Lirası dışında bir para birimi cinsinden düzenlenmesi halinde, teminat mektubunun sonuna "İşbu teminat mektubunun tazmini halinde; mektup tutarı.....[İlgili Yabancı Para Birimi] olarak tarafınıza ödenecektir." paragrafına yer verilecek, ancak, teminat mektubu yabancı para birimi cinsinden düzenlenmekle birlikte, idarenin mali mevzuatı gereği ancak Türk Lirası cinsinden tahsilatın yapılabilirdiği durumlarda ise, bu paragrafın yerine "İşbu teminat mektubunun tazmini halinde; mektup tutarı tazmin tarihinde geçerli Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden ödenecektir." paragrafına yer verilecektir.

¹ Teklifin verildiği para birimi yazılacaktır.

² 4734 sayılı Kanununun 35 inci maddesine göre bu tarih , idari şartnamede belirtilen geçici teminat mektubu geçerlilik tarihinden önceki bir tarih olmamak üzere teklifin geçerlilik süresinin bitiminden itibaren 30 günden az olmamak üzere istekli tarafından belirlenecektir.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Hakan ÇELİK

Sürekli Adresi : Yiğitler Mah. Bayraktar Cad. Toki Konutları C1-1 Blok No:27
Yıldırım - BURSA

Doğum Yeri ve Yılı : Ağrı- 1981

Yabancı Dili : İngilizce

İlk Öğretim : Dumlupınar İlkokulu, 1992

Orta Öğretim : Fethi Açıncı İlköğretim Okulu, 1995 – Atatürk Lisesi 1998

Lisans : Fırat Üniversitesi, Mühendislik Fak. İnşaat Müh. Böl. 2004

Çalışma Hayatı :

- Bursa Büyükşehir Belediyesi. Fen İşleri Dairesi 2011 – Devam
- Fuat Çelik İnşaat 2006 - 2011